

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI – ANALÝZA
VZNIKU A FUNGOVÁNÍ VYBRANÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR**

Bakalářská práce

Autor: Alexandr Hořín

Studijní program: Aplikované pohybové aktivity – speciálně pedagogický
základ

Vedoucí práce: Mgr. Klára Botková

Olomouc 2024

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Alexandr Hořín

Název práce: Chráněné bydlení v Olomouckém kraji – analýza vzniku a fungování vybraných sociálních služeb v ČR

Vedoucí práce: Mgr. Klára Botková

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Rok obhajoby: 2024

Abstrakt:

Bakalářská práce se zaměřuje na analýzu vybraných sociálních služeb typu chráněné bydlení v České republice pro následný návrh projektu konkrétního chráněného bydlení v Olomouckém kraji. Hlavním cílem výzkumu je analyzovat vznik a fungování vybraných sociálních služeb v Královéhradeckém, Jihomoravském, Středočeském a Ústeckém kraji nacházející se v ČR. V teoretické části je řešena odborná literatura, která je zaměřena na cílovou skupinu osob s tělesným postižením, sociálních služeb a jejich vzniku a fungování. V části praktické je popsána metodologie, metoda sběru dat, analýza a vyhodnocení získaných dat. Kvalitativní výzkum bude realizován polostrukturovanými rozhovory, ze kterých budou získány potřebná data. Výzkumné šetření je zaměřeno na vznik a fungování sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením. Na realizaci výzkumu se podílelo 5 organizací, kdy institucím byly pokládány otázky, které byly rozděleny do pěti oblastí a byla zkoumána míra shody, či neshody při jednotlivých postupech každé organizace. Výsledky nám ukázali, že v oblasti vzniku sociální služby je vhodné, aby daná vznikající sociální služba měla vyřešenou otázku financování – dotací či jiných finančních prostředků. Nejčastější právní formou nestátní neziskové organizace je příspěvková organizace, kterou volili právě 3 organizace (60 %). V následující druhé oblasti – oblasti veřejného závazku jsme zjistili, že organizace kladou co největší důraz na podporu samostatnosti klienta, a to i když mají odlišnou kapacitu služeb, díky které je služba financována. V oblasti provozu služby jsme zjistili, že nejvíce podstatnou částí, kterou se všechny organizace zabývají je oblast stravování klientů a jejich aktivizace. V poslední oblasti – oblasti financování bylo zjištěno, že organizace mají největší příjem z dotací, ihned poté následují dary od sponzorů a také úhrady klientů za poskytované služby.

Klíčová slova:

speciální pedagogika, somatopedie, sociální služby, chráněné bydlení, tělesné postižení, projektování, zdravotní znevýhodnění, integrace

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovnických služeb.

Bibliographical identification

Author: Alexandr Hořín
Title: Sheltered housing in the Olomouc Region - analysis of the emergence and functioning of selected social services in the Czech Republic

Supervisor: Mgr. Klára Botková
Department: Department of Adapted Physical Activities
Year: 2024

Abstract:

The bachelor thesis focuses on the analysis of selected social services of the protected housing type in the Czech Republic for the subsequent design of a specific protected housing project in the Olomouc Region. The main aim of the theoretical part of this thesis is a recherche of the literature, which is focused on people with physical disabilities, social services and their emergence and functioning. In the empirical part the methodology is described, followed by the method of data collection, analysis, and evaluation of obtained data. The qualitative research will be implemented by using semi-structured interviews, from which the necessary data will be obtained. The research is focused on the establishment and functioning of social services for people with disabilities. 5 organisations participated in the research, where the institutions were asked the following questions, which were divided into five areas and the degree of agreement or disagreement in the individual practices of each organisation was examined. The results showed us that in the area of social service creation it is advisable that the emerging social service should have the issue of funding – subsidies or other financial resources – resolved. The most frequent legal form of a non-governmental non-profit organization is a contributory organization, which was chosen by 3 organizations (60 %). In the following second area – the area of public commitment, we found that organizations put as much emphasis as possible on promoting the independence of the client, even if they have a different service capacity, through which the service is funded. In the area of service operation, we found that the most substantial part that all organisations address is the area of client meals and client activation. In the last area, the area of funding, it was found that the organisations have the largest income from grants, followed immediately by donations from sponsors and also client payments for services provided.

Keywords:

special education, somatopedics, social services, sheltered housing, disability, projecting, health disadvantage, integration

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr. Kláry Botkové, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 30. dubna 2024

.....

Děkuji své vedoucí práce paní Mgr. Kláře Botkové, za pomoc, odborné vedení a rady, které mi poskytla při zpracování této práce. Děkuji všem respondentům a sociálním službám, které se mnou spolupracovali a poskytli mi informace a otevřené dveře pro můj výzkum. Děkuji své rodině, za jejich výchovu, čas, trpělivost, za nasměrování a podporu nejen v mém studijním životě, ale i v mých snech.

OBSAH

Obsah	7
1 Úvod	11
2 Přehled poznatků	13
2.1 Úvod do problematiky osob s tělesným postižením	13
2.1.1 Klasifikace tělesného postižení.....	13
2.1.2 Centrální obrny.....	14
2.1.3 Vrozené malformace	16
2.1.4 Amputace	18
2.2 Sociální služby.....	19
2.2.1 Zřízení sociální služby	21
2.2.2 Financování sociální služby.....	23
2.2.3 Chráněné bydlení	25
2.2.4 Byty zvláštního určení	27
2.2.5 Průkazy pro osoby se zdravotním postižením.....	28
3 Cíle.....	30
3.1 Hlavní cíl.....	30
3.2 Dílčí cíle	30
3.3 Výzkumné otázky.....	30
4 Metodika	31
4.1 Výzkumný soubor	31
4.2 Metody sběru dat	31
4.3 Statistické zpracování dat.....	34
5 Výsledky.....	36
5.1 Výsledky oblasti vzniku	36
5.2 Výsledky oblasti veřejného závazku	40
5.3 Výsledky oblasti provozu služby	42
5.4 Výsledky oblasti financování.....	47
6 Závěry	50

7	Souhrn	54
8	Summary.....	55
9	Referenční seznam	56
10	Přílohy	60
	10.1 Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru	60
	10.2 Rozhovor s organizací č. 1.....	61
	10.3 Rozhovor s organizací č. 2.....	65
	10.4 Rozhovor s organizací č. 3.....	72
	10.5 Rozhovor s organizací č. 4.....	76
	10.6 Rozhovor s organizací č. 5.....	80

SEZNAM ZKRATEK

BB – bezbariérové byty

CHB – chráněné bydlení

HN – hmotná nouze

ICF – International Classification of Functioning, Disability and Health

ID – invalidní důchod

MO – (dětská) mozková obrna

MPSV – ministerstvo práce a sociálních věcí

NNO – nestátní nezisková organizace

OSSZ – okresní správa sociálního zabezpečení

OSZ – osoba zdravotně postižená

ORP – obce s rozšířenou působností

PnP – příspěvek na péči

PR – Public Relations

TP – tělesné postižení

Průkaz TP – 1. stupeň mimořádných výhod = průkaz OZP s označením TP (těžké postižení)

ZTP – zvlášť těžké postižení

ZTP/P–3. stupeň výhod = průkaz OZP s označením ZTP/P (zvlášť těžké postižení s průvodcem)

1 ÚVOD

V dnešní, dost možná velmi uspěchané době, člověk občas zapomíná, jakou váhu má život a jeho kvalita. Každý den chodíme do školy nebo do práce, k večeru se vracíme domů a myslíme na praktické věci a činnosti, které skoro každý den provádíme. Jsme zahlceni tolika informacemi a okolním světem, že ho často přestáváme vnímat a zamýšlet se nad tím, že nepotřebujeme řešit věci, jako je možnost zajít si na toaletu, umýt si nádobí, nebo se vůbec dostat do bytu či domu, ve kterém budeme schopni sami žít.

Nad takovými věcmi mohou přemýšlet osoby se zdravotním postižením, konkrétně i ty s tělesným postižením, které žijí mezi námi, ve stejném světě, jako my. Jen nemohou každý den žít tak stereotypně jako my, ale častokrát se musí umět přizpůsobit situaci, dost možná v některých situacích i samotnému životu, pokud se budeme bavit o získaném tělesném postižení třeba v následku úrazu či onemocnění. Každý by chtěl vést „normální“ život, mít bydlení, práci, peníze, rodinu. Jedinci s tělesným postižením mají pro jakoukoli z těchto zmíněných milníků o něco těžší cestu. Kolikrát však vůbec k danému milníku nemusí dojít, jelikož taková cesta se spoustou překážek je pro ně náročná, a to jak fyzicky, tak psychicky. Pracovní pozice pro osoby s tělesným postižením jsou velice těžce sehnatelné, je jich málo, takže šance na to, aby si vydělali peníze je výrazně nižší. Většina těchto osob žije z invalidních důchodů nebo dokonce z příspěvků na péči, pokud je však mají přiznané. Finanční výše těchto příspěvků záleží také na závažnosti zdravotního stavu, od kterého se pak podle určitých kritérií odvíjí.

Stejně tak je to s možností samostatně bydlet. Většina osob s tělesným postižením bydlí se svojí rodinou, dokud může a dokud o ně rodina zvládá pečovat. Jen zmíním, že samotná péče o jedince s tělesným postižením je velice náročná, v některých případech se bavíme o celodenní péči a asistenci a také musíme brát v potaz to, že samotný jedinec roste jak věkem, hmotností, rozumem tak i sny a prioritami v životě. Na druhou stranu příslušníci rodiny stárnou a slábnou a nemusí už pak péči zvládat, tudíž pro celou rodinu pak přichází velice nepříjemná situace, která je náročná, a to zejména z psychického hlediska pro všechny členy rodiny. A poté mají jen pár možností, kam mohou jít bydlet, čímž jsou například sociální byty, centra sociálních služeb, odlehčovací služby, stacionáře nebo chráněná bydlení. Většina z těchto sociálních služeb mají „nemocniční charakter“, který je pro osobu s tělesným postižením, která je do jisté míry soběstačná, nevhodná a nedůstojná, protože takový jedinec by se o sebe zvládl postarat z velké míry sám, ale nemá kde.

Nejvíce vhodnou variantou samostatného bydlení pro tělesně postižené jsou chráněná bydlení, která dovolují jedincům žít samostatně například v bytě s přizpůsobeným nábytkem, nebo nasmlouvanou asistencí na určité časy. Sociálních služeb chráněného bydlení je v České

republike poměrně málo, v olomouckém kraji není žádná taková, která by osobám s tělesným postižením umožňovala z velké míry samostatný život.

Bakalářská práce se zabývá sociálními službami, konkrétně tedy službou chráněného bydlení, která již fungují v České republice, právě pro osoby s tělesným postižením. Zabývat se bude také možnostmi a způsoby samotného vzniku, a to hlavně z důvodu, aby byly získány potřebné informace, které by mohli pomoci při budování nové sociální služby. Toto téma jsem si vybral právě proto, že služba chráněného bydlení v olomouckém kraji chybí, proto by tato práce mohla být pro veřejnost větší motivací k tomu tady tyto typy služeb budovat a posílit jejich síť.

V neposlední řadě, bych rád zmínil, že nejde jen o pouhou analýzu služeb chráněného bydlení, ale je to i malý krůček pro splnění mého úkolu, mého životního a osobního cíle, a tím je takové chráněné bydlení v Olomouckém kraji navrhnout jako projekt a vybudovat. Díky tomu, by mohly osoby s tělesným postižením sami bydlet, vídat se s rodinou, nestavět jejich život na tom, co si z finanční stránky mohou dovolit, případnou nezaměstnanost a v neposlední řadě by si nemuseli by připadat, že jsou rodině „na obtíž“ a že sami neví, co bude a třeba by se poprvé za jejich život nadechli svobody, alespoň toho jednoho druhu, který si svoboda v sobě nese. Věřím tomu, že slova z této práce budou osvobozující a že cesta za snem není tak daleko od skutečnosti.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

V této sekci přehledu poznatků se budu věnovat vysvětlení pojmu tělesného postižení, charakteristice osob s tělesným postižením, klasifikaci a v neposlední řadě několika právním normám v rámci osob s tělesným postižením a také definování pojmů v oblasti sociálních služeb a konkrétní sociální služby, kterou je chráněné bydlení.

2.1 Úvod do problematiky osob s tělesným postižením

V současné době stále roste počet osob s tělesným postižením, a to ať už s vrozenými, či poúrazovými vadami, které ovlivňují do značné míry pohybový aparát, ale také jedinců s poruchami pohybového aparátu v následku nějakého onemocnění.

Předtím, než se budeme věnovat tělesnému postižení, je nutné vymezit i pojem somatopedie, což je jedna z disciplín speciální pedagogiky, která se věnuje osobám s omezením pohyblivosti v souvislosti s edukací, diagnostikou či intervencí, které mohou být z oblasti poradenství, zaměstnávání, sociální rehabilitace či školské inkluze (Kantor, 2023).

Tělesné postižení (dále jen TP) je současné pojmenování jakékoli vady, nebo poruchy pohybového aparátu člověka, které jej definuje ze somatopedického hlediska obecně. Pro hlubší a konkrétnější diagnostiku vady, nebo poruchy využíváme Mezinárodní klasifikaci funkčních schopností, disability a zdraví neboli ICF 2001. Z hlediska historie jsme se mohli setkat i s označením tělesné vady anebo také se zahraničním pojmem ortopedické poruchy (Dragoo, K., E., 2020).

Tělesné postižení může být dle Krause a Šandery (1975) definováno takto: „Vady pohybového a nosného ústrojí, tj. kostí, kloubů, šlach i svalů a cévního zásobení, jakož i poškození nebo poruchy nervového ústrojí, jestliže se projevují porušenou hybností“ (p. 6).

Rozdílnou definici uvádí Michalík (2011) následovně: „Tělesné postižení je omezení hybnosti, až znemožnění pohybu a dysfunkce motorické koordinace v příčinné souvislosti s poškozením vývojovou vadou, či funkční poruchou nosného a hybného aparátu, centrální nebo periferní poruchou inervace, nebo amputací či deformací části motorického systému“ (p. 186-187).

2.1.1 Klasifikace tělesného postižení

Tělesné postižení rozdělujeme podle základních dvou skupin, a to podle příčiny vzniku na vadu vrozenou, anebo získanou. Dále, pak můžeme klasifikovat TP dle etiologie a dle typu.

Vrozené vady mohou vzniknout již v prvních týdnech těhotenství, kdy může dojít k poškození zárodku, z různých důvodů, jako jsou genetické predispozice, úraz, špatná životospráva, intoxikace apod. Podle vzniku vady v těhotenství pak mluvíme o vadách prenatalních, perinatálních a postnatálních, tedy o tom, zda vada dítěte vznikla před porodem, během porodu, nebo po porodu. Vrozené vady mohou mít různou formu a typ, můžeme si uvést některé z nich, jako jsou centrální, nebo periferní obrny a rozštěpové vady. Další vrozenou vadou mohou být poruchy velikosti, nebo tvaru lebky. Mezi tyto poruchy řadíme hydrocefalus, mikrocefalus, makrocefalus, skalocegalii, nebo třeba turicefalii. Vrozené vady mohou ovlivnit i růst jedince, které se následně mohou stát diagnózou jako je nanismus, gigantismus, achondroplazie, akromegalie, akromikrie. Podle typu to pak mohou být vady horních končetin jako je amelie, dysmelie, syndaktylie, nebo polydaktylie. Mezi vady dolních končetin patří například vrozená hákovitá noha, nebo vrozená kosá noha. (Bendová, 2007).

Podle Kantora (2023) se získaná TP „člení na postižení získaná úrazem (např. pourazové amputace, úrazy mozku nebo páteře) a nemocí (např. hemiparéza po cévní mozkové příhodě nebo tělesná postižení po různých degenerativních poruchách)“. Se získaným TP se můžeme setkat například i v rámci chronického onemocnění, kdy člověku ochabuje pohybový aparát, nebo dochází ke svalové dystrofii. Renotiérová (2002) uvádí jako nejčastější a nejzávažnější TP po nemoci revmatická onemocnění, dětskou infekční obrnu, nebo například Perthesovu chorobu.

2.1.2 Centrální obrny

Tato kapitola se věnuje centrálním obrnám, které postihují převážně centrální nervové soustavy, která se skládá z mozku a míchy. S ohledem na rozsah a závažnost je můžeme dělit na parézy, jenž znamenají částečné ochrnutí pohybového aparátu, nebo plegie, které značí úplné ochrnutí. Následně tak dělí parézy a plegie podle zasažené části těla a to následovně:

- diparéza (diplegie) – značí částečné, nebo úplné ochrnutí dolních končetin;
- hemiparéza (hemiplegie) – značí částečné, nebo úplné ochrnutí jedné strany těla, tj. pravá horní a dolní končetina, nebo levá horní a dolní končetina v důsledku překřížení nervových drah. Jedná se o formu, která se vyskytuje nejčastěji;
- kvadruparéza (kvadruplegie) – částečné, nebo úplné ochrnutí všech čtyř končetin v důsledku poškození centrální nervové soustavy – obrny (Fischer & Škoda, 2008).

Mezi nejznámější centrální obrny se řadí (dětská) mozková obrna (dále jen MO), kterou se označují chronická onemocnění typické pro poruchu centrální kontroly hybnosti. Toto postižení se objevuje v prvních letech života, avšak může vzniknout ihned, nebo krátce po narození dítěte.

Dle Kantora (2023) se v současné době používá zkratka MO a toto postižení se uvádí jako (dětská) mozková obrna z důvodu překladu z anglického jazyka cerebral palsy, jelikož není takto jasné z medicinského hlediska, zda mozková obrna vznikla těsně po narození, nebo v pozdějším věku, například po mrtvici.

Příznaky u MO jsou velice individuální, ale přesto je několik dominujících, mezi které patří poruchy jemné motoriky, poruchy hybnosti, vady řeči a poruchy koordinace pohybů. MO jakožto vrozená vada může mít následovné příčiny vzniku (Michalík, 2011):

- prenatalní – infekce těhotné ženy, intoxikace v důsledku farmak, požití návykových látek, špatná životospráva během těhotenství, nebo přidušení plodu v děloze, nebo během porodu – asfyxie;
- perinatální – jedná se o jednu z následujících možností porodu – předčasný, překotný, špatně provedený, nebo dlouhotrvající;
- postnatální – mezi které můžeme řadit infekci, úraz hlavy, dušení anebo novorozeneckou žloutenku.

Kudláček a Ješina (2013) uvádí, že s ohledem na příčiny, které byly zmíněny výše můžeme dělit MO na formu spastickou, která je charakteristická abnormálně vysokým svalovým napětím (hypertonie) a nespastickou, která je charakteristická snížením svalového tonu (hypotonie).

Spastická forma je rozdělena na diparetickou, která je charakteristická spastickou obrnou obou dolních končetin. V rámci tohoto postižení osoby často využívají kompenzační pomůcky formou berle, hole či chodítka. Dále se jedná o kvadruparetickou formu s postižením všech čtyř končetin. Jako poslední se uvádí hemiparetická forma s postižením hybnosti dolní a horní končetiny na levé či pravé straně.

Do nespastických forem patří hypotonická forma, která se vyznačuje ochablostí svalů a hypermobilitou kloubů. Zároveň je často v kombinaci s mentální retardací či psychomotorickou retardací. Michalík (2011) uvádí, že dyskinetická forma je situace, kdy je hybnost narušena hyperkinézami či dyskinézami (nepotlačitelnými pohyby).

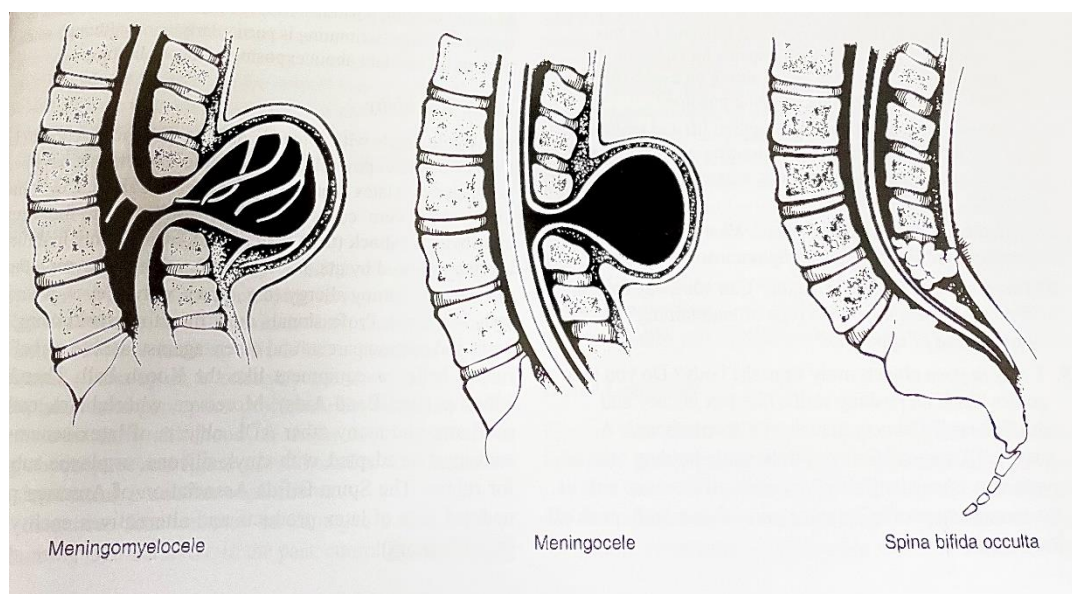
Nesmíme ovšem opomenout i další možné obrny, které omezují pohybový aparát jako je například myopatie, která může mít genetickou příčinu způsobenou zánětem, intoxikací, nebo úrazem těhotné ženy, což může způsobit vrozenou svalovou dystrofii dítěte, jako je například Duchenneova, nebo Beckerova svalová dystrofie (Fischer & Škoda, 2008).

2.1.3 Vrozené malformace

Vítková (2006) definuje malformace jako „patologické vyvinutí různých částí těla, což nejpočetněji zastupují končetiny, přičemž je možná malformace jak částečná, tak i úplná“ (p.65). Největší zástupné postižení pro tuto kategorii je rozštěp páteře, známý také jako spina bifida, který je dle Sherill (2004) současně považován za druhé nejčastější postižení v rámci osob s TP, kdy se narodí dítě s nedokonale uzavřenou neurální trubicí a řadí se tak do defektní skupiny vývoje. Sherill (2004) také uvádí, že se jedná o neprogresivní vrozené onemocnění. Rozštěp páteře má tři druhy formy, které jsou spina bifida occulta, neboli „utajený“ rozštěp páteře, který není na první pohled patrný, ovšem má své znaky, podle kterých jej můžeme diagnostikovat, tento druh rozštěpu páteře však sebou obvykle nenese žádná pohybová omezení. Dále pak máme další dva druhy, kterými jsou spina bifida meningocele a meningomyelocela (Kudláček & Ješina, 2013).

Obrázek 1

Tři druhy spiny bifidy

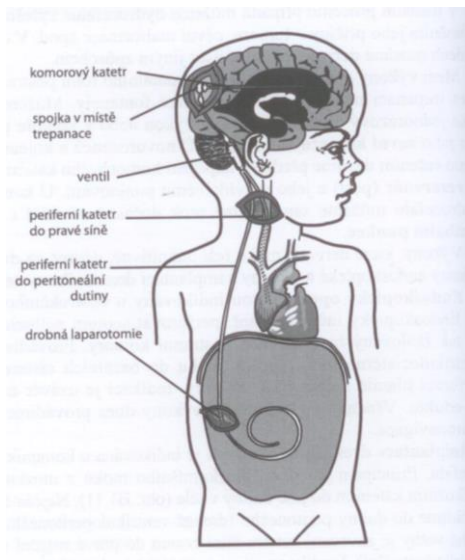
Zdroj: (Sherill, 2004)

Závažnou formou rozštěpu páteře je již zmíněná meningocele, při které dochází k vyhrěznutí míšních obalů ven z páteře a na povrchu těla v bederní oblasti vzniká viditelný vak, který je naplněn mozkomíšním mokem. Tato vrozená malformace se většinou operuje chirurgicky a není v tomto případě poškozena mícha. Meningomyelocela je pak jednou

z nejzávažnějších forem rozštěpu páteře, což zahrnuje jak vyhřeznutí míšních obalů, tak v tomto případě i míchy z páteřního kanálku. Může dojít k nedostatku zásobování svalů nervovými vlákny, primárně tak dolních končetin, které mohou ochrnout částečně, ale i úplně. Mezi přidružené vady patří povolení močového měchýře a střeva, dysfunkce erekce u mužů, často také může být onemocnění provázeno bolestí zad, skoliózou či zvýšeným svalovým tonem. Zde se v 70-90 % současně vyskytuje i hydrocefalus, což je stav, při které je narušena cirkulace a odtok mozkomíšního moku. Ten se následně léčí pomocí shuntu, neboli ventilu, to znamená, že je zavedena drenáž pro odvod nadbytečného mozkomíšního moku (Fischer & Škoda, 2008). Mezi další rozštěpové vady řadíme rozštěpy rtu, čelisti, lebky, patra.

Obrázek 2

Pozice shuntu (ventilu) u diagnózy hydrocefalu k odvodu mozkomíšního moku

Zdroj: (Návratil, 2012)

Jako další vrozené malformace můžeme označit malformace končetin, kdy dochází v době narození k viditelné odchylce od standartního stavu jedné, nebo více končetin. Pro tuto specifickou skupinu postižení máme i jednotný odborný termín, a to označení dysmelie. Toto postižení má pak své další konkrétní dělení a to na (Fischer & Škoda, 2008):

- amelie – je vrozená vada, při které chybí celá končetina;
- fokomelie – je vrozenou vadou, při které dochází k nasedání zdeformované končetiny ploutvového tvaru přímo na ramena;
- mikromelie – je vrozená vada, při které dochází ke zmenšení končetiny v celém rozsahu;

- peromelie – je vrozená vada u níž dochází k absenci určité části končetiny, jako je například předloktí, nebo ruka (Opatřilová & Zámečníková, 2007).

Jako poslední malformace máme přímo konkrétní malformace ruky, kdy se bavíme o postiženích jako jsou (Fischer & Škoda, 2008):

- polydaktylie – kdy dochází k většímu počtu prstů na ruce, než je standardní, a to je možné jak na malíkové, tak i palcové straně ruky, přičemž se tato nemoc dá řešit chirurgicky;
- oligodaktylie – je naopak od polydaktylie specifické menším počtem prstů na ruce, kdy může dojít k obtížnému úchopu při situaci chybějícího palce. Tato diagnóza se může projevit ovšem i na malíkové straně ruky;
- syndaktylie – toto postižení znamená srůst prstů na ruce, která se řeší chirurgickým zákrokem – oddělení prstů (Vítková, 1999).

2.1.4 Amputace

Vítková (2006) popisuje amputace jako umělé odnětí končetiny od trupu. Toto odnětí může být částečné, anebo úplné. Naopak Kroupová (2016) uvádí, že amputace je „umělé oddělení části orgánu, nebo části či celé končetiny od ostatního organismu“ (p.155). Nejčastější příčinou jsou úrazy, např. autonehody, kdy může dojít k amputaci v okamžiku úrazu anebo těsně po něm kdy toto stanovisko posoudí a sdělí lékař. Jako dalšími příčinami amputací končetin mohou být různé rizikové sporty, úrazy elektrickým proudem, nebo výbušninami, téměř ve všech případech je vždy nutná spolupráce plastického a protetického oddělení. K amputaci může dojít i v rámci dlouhodobého onemocnění, jako jsou třeba onkologická onemocnění a to např. u osteosarkomu, nebo Edwingova syndromu (Linkos, 2011)

Ješina a Kudláček (2011) člení amputace do čtyř kategorií podle sportovních protetických pomůcek, a to pod označením A1 – A4, jejich členění je tedy následovné:

- A1 – oboustranná nadkolenní amputace
- A2 – jednostranná nadkolenní amputace
- A3 – oboustranná podkolenní amputace
- A4 – jednostranná podkolenní amputace

Hájek (2016) považuje za nejvíce průlomovou éru v oblasti protetiky a vyrábění a vyvíjení protéz období po druhé světové válce, kdy docházelo ke zlepšení jak po anatomické, tak materiální a výrobní stránce například kyčelních, kolenních, nebo hlezenních kloubů. Protézy jsou vyráběny protetiky tak, aby plně zajistili kosmetické a funkční vlastnosti, zároveň je důležitým aspektem, aby byla protéza plně přizpůsobena a odpovídala individuálním potřebám jedince, kterému je určena. Musí splňovat funkční kritéria jak fyzických možností jedince, tak i profesních a na základě vyhodnocení těchto faktorů se na danou protézu vždy vybírají konkrétní díly a součástky pro její vyrobení. Pro vyhotovení protézy danému jedinci je také důležité zjistit, jestli sám jedinec je již připraven sžít se s protézou, a to jak z oblasti fyzické (musí být zahojený pahýl), tak i psychické.

2.2 Sociální služby

V životě každého z nás může nastat chvíle, kdy bude muset využít sociálních služeb. Může se jednat o pouhé odborné poradenství v situacích, ve kterých se člověk ocitne náhodně a zcela nečekaně. Naopak se pak může také stát, že člověk tyto služby bude muset využívat na pravidelné bázi tak, aby jeho život byl naplněn.

Z historického pohledu do sociálních služeb byla zaznamenána profesionalizace oboru sociální práce v období po druhé světové válce, kdy v tomto období se více bavilo o sociální péči než sociální práci. I tak se více sociální péče stávala pilířem pro budování celé sociální politiky. Konkrétně v tomto období nastal rozvoj poradenství v sociální oblasti, ale také i ústavní péči, která byla pro toto období nejvíce využívána. Až do roku 1956 bylo primární využití sociálních služeb v pečovatelských službách. Posun v rámci poskytování sociálních služeb se stal v roce 1990 kdy bylo umožněno nestátním subjektům a obcím poskytovat sociální služby. Dalším milníkem v rámci těchto služeb bylo přijetí „Bílé knihy“, což byl doporučující dokument, který obsahoval principy sociálních služeb, těmi byly například rovnost, integrace, partnerství, respektování potřeb a jiné. Po roce 1989 nastávali změny v oblastech sociálních služeb, které ale trvaly dlouho, jako jeden můžeme zmínit Akční program, který upravil fungování sociálního systému. Celkově se poté systém nastavoval, v podstatě do roku 2006, tedy do dnešního zákona, který známe (Hrbková, 2019).

V obecnosti lze tvrdit, že sociální služby jsou poskytovány především osobám společensky znevýhodněným a jejich cílem je především zplnohodnotnit a zkvalitnit jejich život, pomoci jim s integrací do společnosti nebo také samotnou společnost chránit před riziky, která jsou s těmito

osobami spojeny. Sociální služby jako takové jsou jasně vydefinovány zákon č. 108/2006 Sb., který byl přijat v květnu roku 2006. Významnou změnu to přineslo především v koncepci sociálních služeb, kdy vymezují základní zásady poskytování jako nárok každé osoby na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství a také možnosti řešit svoji nepříznivou sociální situaci nebo jejímu předejití (Matoušek, 2011).

Zákon č. 108/2006 Sb. (Úplné znění zákonů, 2023) definuje sociální služby jako „činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.“

Smékalová (2011) naopak uvádí definici sociálních služeb v užším pojetí, kde je sociální služba míněna jako činnost, která má pomáhat lidem v nepříznivé sociální situaci se sociálním začleněním a zároveň ochranou před sociálním vyloučením. To vše vede daného člověka k zapojení do běžného života, kde má možnost využít všechny systémy, včetně bydlení.

Sociální služby se tak mohou dělit dle své formy poskytování, a to na pobytové, tj. služby spojené s ubytováním v sociálních zařízeních. Do těchto služeb můžeme řadit azylové domy, domovy pro osoby se zdravotním postižením nebo chráněná bydlení. Dále máme služby ambulantní, tj. služby do kterých osoba dochází a není zde ubytování. Řadíme zde nízkoprahová denní centra, odlehčovací služby nebo sociální rehabilitace. V neposlední řadě máme terénní služby, tj. sociální práce je poskytována osobě v jejím přirozeném prostředí (např. doma nebo na ulici). Do těchto služeb patří pečovatelské služby nebo sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (Krejčířová & Treznerová, 2013).

Nedílnou součástí sociálních služeb, jak je známe nyní, je transformace systému sociálních služeb, která měla přispět k rozvoji neústavních forem péče. Cíleně to bylo zaměřováno na terénní služby, jež měli podpořit člověka v jeho přirozeném prostředí. Osoby s postižením by tak měli mít právo volby dané sociální služby. Tuto myšlenku má podpořit právě jedna z dávek pro osoby se zdravotním postižením, a to konkrétně příspěvek na péči. Cílem dané dávky je především poskytnutí příspěvku na nákup potřebné služby, která člověku může pomoci s běžným fungováním (Tomeš, 2011).

Mimo toto dělení nám také zákon č. 108/2006 Sb., §32-§70, (Úplné znění zákonů, 2023) rozděluje sociální služby takto:

- sociální poradenství – tyto služby zajišťují základní a odborné sociální poradenství, které má poskytnout osobám v nepříznivé situaci potřebné informace k jejímu řešení;
- služby sociální péče – tyto služby pomáhají zajistit osobám jejich co největší soběstačnost a taky podporu života v jejich přirozeném prostředí. Pomáhají jim

také zapojit se do společnosti a zajistit důstojné prostředí a zacházení. Mezi tyto služby patří např. osobní asistence, odlehčovací služby, domovy pro osoby se zdravotním postižením, denní a týdenní stacionáře a chráněná bydlení;

- služby sociální prevence – tyto služby pomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, kvůli jejich nepříznivé situaci, návykům nebo rizikovému způsobu života. Řadíme sem také osoby, u kterých může dojít k porušování práv a zájmů trestnou činností jiné osoby. Cílem je především pomoci lidem překonat jejich nepříznivou sociální situaci a také zabránit vzniku nebo omezit šíření nežádoucích společenských jevů. Zde řadíme služby jako je raná péče, azylové domy, sociální rehabilitace nebo sociálně aktivizační služby pro seniory a tělesně postižené.

2.2.1 Zřízení sociální služby

Každá sociální služba musí mít svého zřizovatele, tím mohou být obce, kraje nebo Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV). Tito zřizovatelé si mohou volit mezi organizační složkou nebo příspěvkovou organizací. Organizační složky však musí být nenáročné jak na personál, techniku tak prostory, proto také nejsou často využívány. Většina sociálních služeb zakládána obcemi či krajem potřebuje vzhledem k náročnosti využít formu příspěvkové organizace. MPSV se tak stává zřizovatelem výhradně specializovaných ústavů s celostátní působností. Financování těchto subjektů zajišťuje buď plně či částečně z rozpočtu (Matoušek, 2011).

Opačnou formou mohou být spolky neboli dříve pojmenovávala občanská sdružení, která mohou být zakládána minimálně třemi libovolnými členy. Jejich cílem je především dosáhnout účelu daného spolku, který může mít mnoho podob ať už komunitní, výchovný, nebo třeba společenský (Novotná, M. 2023).

Z velké části se však setkáváme se zřizovatelem, který je nestátní neziskovou organizací (dále jen NNO). Velkým otazníkem a někdy právě velkou obtíží je financování neziskových organizací, které čerpají výhradně z dotací veřejných rozpočtů, tj. z rozpočtů obcí, krajů či ministerstev. Na tyto dotace ale nemají právní nárok, proto budoucnost každé neziskové organizace před přijetím dotací je nejistá.

Matoušek (2011) uvádí, že v průběhu let došlo k velkému vývoji, kdy došlo k uvědomění, že neziskové organizace jsou pro společnost velmi potřebné až žádoucí. V rámci neziskových organizací se tak můžeme setkávat s právními formami jako je občanské sdružení neboli spolek, obecně prospěšné společnosti či církevní právnické osoby.

I přes zřízení NNO není možné ihned vykonávat jakoukoli sociální službu, je zde nutné, aby došlo k získání oprávnění k poskytování sociálních služeb. Toto oprávnění je možné získat pouze na základě registrace na příslušném krajském úřadě daného regionu. V rámci registrace jsou jasně stanovené podmínky, které musí být splněny (Portál Veřejné Správy, 2024):

- podání písemné žádosti o registraci;
- bezúhonnost a odborná způsobilost všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby;
- zajištění hygienických podmínek, pokud budou služby poskytovány v zařízení;
- vlastnické nebo jiné právo k objektu či prostorám, v nichž budou sociální služby poskytovány;
- zajištění materiálních a technických podmínek odpovídajících druhu poskytovaných sociálních služeb;
- skutečnost, že na majetek žadatele nebyl vyhlášen konkurz.

V případě, kdy dojde k nesplnění jedné z těchto podmínek, či závažnému porušení své povinnosti, může dojít ke zrušení registrace ze strany kraje. Naopak je ale možné, že registraci sám zruší i zřizovatel, a to v případě, že již nadále nechce pokračovat v této činnosti (Matoušek, 2011).

Pro představu o počtu sociálních služeb v Olomouckém kraji jsem vyhledal dostupná data z Českého statistického úřadu (2023) a porovnal roky 2020-2022. Počet sociálních služeb poskytovaných ve vybraných pobytových zařízeních sociálních službách (stav k 31. 12.2021):

- Rok 2020: Domovy pro seniory (35), Domovy se zvláštním režimem (20), Domovy pro soby se zdravotní postižením (10), Azylové domy (21), Chráněné bydlení (14), Týdenní stacionáře (1);
- Rok 2021: Domovy pro seniory (35), Domovy se zvláštním režimem (21), Domovy pro soby se zdravotní postižením (10), Azylové domy (20), Chráněné bydlení (14), Týdenní stacionáře (1);
- Rok 2022: Domovy pro seniory (35), Domovy se zvláštním režimem (21), Domovy pro soby se zdravotní postižením (10), Azylové domy (20), Chráněné bydlení (15), Týdenní stacionáře (1).

I přes velká čísla poskytovaných služeb v Olomouckém kraji se setkáme i se zamítnutými žádostmi o poskytnutí sociálních služeb. Počet zamítnutých žádostí:

- Rok 2020: Domovy pro seniory (4 541), Domovy se zvláštním režimem (1 899), Domovy pro soby se zdravotní postižením (106), Azylové domy (462), Chráněné bydlení (256);
- Rok 2021: Domovy pro seniory (4 154), Domovy se zvláštním režimem (2 069), Domovy pro soby se zdravotní postižením (111), Azylové domy (343), Chráněné bydlení (224);
- Rok 2022: Domovy pro seniory (4 677), Domovy se zvláštním režimem (2 571), Domovy pro soby se zdravotní postižením (151), Azylové domy (393), Chráněné bydlení (261).

2.2.2 Financování sociální služby

Sociální služby jsou závislé jak na dotacích, tak na příjmech od klientů. Primární a velkou část financí dostávají sociální služby z dotací ze státního rozpočtu. Tyto dotace jsou poskytovány těm organizacím, které jsou zapsány v registru poskytovatelů. Poskytuje je MPSV prostřednictvím rozpočtu kraje. Dotace se také poskytuje na jedno lůžko (Matoušek, 2011).

V rámci olomouckého kraje je možnost o zažádání účelové dotace, které se rozdělují mezi jednotlivé sociální služby v olomouckém kraji. Je nutné vyplnit žádost o dotaci a také doložit veškeré požadované přílohy, které v rámci financování sociálních služeb je nutné doložit (Olomoucký kraj, n.d.).

Finanční prostředky kromě krajů získávají sociální služby také od svých klientů, kteří mohou hradit část poskytovaných služeb z jejich příjmů. Může se jednat o invalidní důchod nebo také příspěvek na péči.

Invalidní důchod je dávkou sociálního pojištění, která nahrazuje pravidelný příjem. Invalidita se momentálně posuzuje na základě tří stupňů. Osoba invalidní je ta osoba, které poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pracovní schopnost nejméně o 35 %. Následně je dělena do tří stupňů a to následovně:

- 1. stupeň – došlo k poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 49 %
- 2. stupeň – došlo k poklesu pracovní schopnosti nejméně o 50 % a nejvíce o 69 %
- 3. stupeň – došlo k poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 %

Příspěvek na péči je dávkou sociální pomoci, která má osobě pomoci se zajištěním péče a fungování v jeho běžném životě při snížené soběstačnosti. Dávka je tak vyplácena bez ohledu

na to, zda člověk čerpá sociální služby či se o něj stará rodinný příslušník. Péčí se rozumí především úkony, které zahrnují osobní hygienu, stravu, dopomoc s oblékáním nebo pohybem. Co se týče soběstačnosti, zde řadíme schopnost daného člověka komunikovat, nakládat s financemi či obstarání si osobních záležitostí (Krebs, 2010).

Žádost o danou dávku musí zpracovat příslušný úřad práce, který na základě sociálního šetření předává zprávu Okresní správa sociálního zabezpečení (dále jen OSSZ), která vyhodnocuje zdravotní stav a sociální šetření. Rozhodnutí následně uděluje krajská pobočka úřadu práce (Krebs, 2010). V případě schválení dostává daná osoba výši příspěvku na péči dle závislosti, a to následovně od 18 let za kalendářní měsíc:

- 880 Kč, I stupeň (lehká závislost)
- 4 400 Kč, II stupeň (středně těžká závislost)
- 12 800 Kč, III stupeň (těžká závislost)
- 19 200 Kč, IV stupeň (úplná závislost)
- 19 200 Kč, IV+ stupeň (úplná závislost s péčí poskytovanou mimo pobytové sociální služby)

Od července roku 2024, dojde dle tiskové zprávy od MPSV k výraznému navýšení příspěvku na péči ve II., III. a IV. stupni. Ve II. stupni dojde ke zvýšení na částku 4.900 Kč, ve III. stupni ke zvýšení na 14.800 Kč, ve IV. stupni ke zvýšení na 23.000 Kč a ve IV+ ke zvýšení na 27.000 Kč (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2024).

Obrázek 3

Přehled výše příspěvků na péči v závislosti na věku a schopnosti jedince

Stupeň závislosti	Věk osoby			
	do 18 let		nad 18 let	
	Výše příspěvku	Počet nezvládaných životních potřeb	Výše příspěvku	Počet nezvládaných životních potřeb
I. lehká	3 300 Kč	3	880 Kč	3 – 4
II. středně těžká	6 600 Kč	4 – 5	4 400 Kč	5 – 6
III. těžká	13 900 Kč	6 – 7	12 800 Kč	7 – 8
IV. úplná	19 200 Kč	8 – 9	19 200 Kč	9 – 10

Zdroj: Úřad práce, (2023)

Při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby:

- mobilita;
- orientace;
- komunikace;
- stravování;
- oblékání a obouvání;
- tělesná hygiena;
- výkon fyziologické potřeby;
- péče o zdraví;
- osobní aktivity;
- péče o domácnost (Ministerstvo práce a sociálních věcí, n.d.).

2.2.3 Chráněné bydlení

Chráněné bydlení (dále jen CHB) je jednou ze služeb sociální péče, které poskytuje bydlení převážně osobám s postižením. Mnoho rodičů tak se svým zvyšujícím se věkem přemýšlí nad tím, co bude s jejich potomky, kdo se o ně postará a jak budou zajištěni v budoucnu. Pro rodiče je to velkou nejistotou, která jim negativně ovlivňuje jejich psychické zdraví, přeci jen, každý rodič předpokládá, že se jejich děti o sebe v budoucnu postarají, avšak tuto myšlenku si do jisté míry nemohou klást rodiče dětí s postižením. Jednou z možností, jak umožnit osobě s postižením žít plnohodnotný život je využití služby chráněného bydlení.

Chráněné bydlení je definováno zákonem 108/2006 Sb. § 51 (Úplné znění zákonů, 2023): „Pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.“

Matoušek (2008) ve své publikaci Slovník sociální práce uvádí definici CHB: „Bydlení v bytě, který je v ideálním případě v běžné zástavbě a patří poskytovateli sociální služby. Bydlí v něm jeden nebo více klientů, kteří se podle svých možností podílejí na vedení své domácnosti. Je vhodné pro klienty trvale postižené nebo dlouhodobě nemocné, kteří potřebují stálou podporu, ale jejich stav nevyžaduje ústavní pobyt s plným zaopatřením“ (p.74).

Pipeková (2006) ve své knize sděluje, že se jedná o komplexní residenční službu, která má za cíl poskytovat klientům na základě jejich individuálních potřeb takovou podporu, která by vedla k maximalizaci běžného způsobu života.

Chráněné bydlení je možné koncipovat do individuálního nebo skupinového bydlení, dle volby samotné organizace. Podporou pro samotné klienty jsou pak osobní asistenti, kteří jim pomáhají s věcmi denní potřeby, které jsou pro ně důležité a vnímají, že v nich potřebují pomoc (Krejčířová & Treznerová, 2013).

Tyto myšlenky podporuje také Švarcová – Slabinová (2011), která tvrdí, že chráněné bydlení je nejmodernější formou celoroční péče, plynoucí ze společného soužití klientů v bytech či domech. Podporuje také myšlenku osobních asistentů, kteří pomáhají s úklidem, sebeobsluhou, vařením nebo jinými činnostmi, ve kterých si klient není dostatečně jistý nebo je nezvládá. Je nutné si však uvědomit, že osobní asistent nenahrazuje rodiče, kteří by měli být i nadále nedílnou součástí klientova světa.

Chráněné bydlení má základní parametry, které musí být naplněny. Tyto parametry nám určuje vyhláška 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách v §17 (Úplné znění zákonů, 2006). Základní činnosti chráněného bydlení můžeme rozdělovat do 8 oblastí:

- poskytnutí stravy a pomoc při jejím zajištění – Klienti mají možnost odebírat celodenní stavu v případě, kdy to CHB umožňuje, popř. jim s přípravou stravy musí pomoci;
- poskytnutí ubytování – CHB je pobytovou službu za úhradu, měli by mít možnost si vyprat a vyžehlit osobní prádlo či lůžkoviny;
- pomoc při zajištění chodu domácnosti – Zde spadá běžný úklid domácnosti, hospodaření s financemi, nákupy či běžné pochůzky;
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti – Snaha o upevnění či navázání kontaktu s přirozeným sociálním prostředím, kde dojde také k možnosti partnerských vztahů. Dále se zde zahrnuje podpora vzdělávání či nácvik motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností;
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím – Zajištění doprovodů do státních institucí, lékařských zařízení, nebo podpora v obnovení kontaktu s rodinou;
- sociálně terapeutické činnosti – Ty vedou k rozvoji při udržení osobních a sociálních schopností při začleňování do společnosti;
- pomoc při osobní hygieně a jejich podmínkách – Pomoc při osobní hygieně, základní péče o vlasy a nehty a při použití WC v případě, kdy je to potřeba;

- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a osobních záležitostí – Sociální asistenti pomáhají při vyřizování běžných záležitostí, které mohou být spojeny s uplatněním práv a oprávněných zájmů.

V rámci CHB je stanovena pevná úhrada za jednotlivé úkony. První kategorií je stravování, kdy za celodenní stravu mohou klienti zaplatit maximálně 255 Kč, v případě čerpání pouze oběda se částka snižuje na 115 Kč. V těchto částkách jsou započítané také provozní náklady na přípravu stravy. Druhou kategorií je ubytování, které má stanovenou částku za den ve výši 305 Kč. V třetí kategorii, tedy poslední, pak máme úkony péče, které se dělí dle počtu hodin za měsíc. V případě, kdy klient nepřevyší 80 hodin měsíčně je částka stanovena na 155 Kč/hodina, avšak v případě převýšení 80 hodin za měsíc, se částka snižuje na 135 Kč/hodinu. Tyto sazby jsou opět stanoveny fixně a to vyhláškou 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách v §17 (Úplné znění zákonů, 2006).

2.2.4 Byty zvláštního určení

Jednou z dalších forem, které osoby s tělesným postižením mohou využívat jsou byty zvláštního určení, které však nespádají pod registrovanou sociální službu. Byty zvláštního určení jsou bezbariérové byty (dále jen BB), které jsou pod záštitou Občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. a to konkrétně v §2300. Byty jsou speciálně upraveny pro bydlení osobám se zdravotním postižením. Postižení spočívá v postižení nosného a pohybového aparátu. Byty jsou proto v primární řadě poskytovány osobám odkázaným na invalidní vozík (KPSS Olomouc, n.d.).

Velmi podobou filozofii zastávají také sociální a ošetřovatelské služby v Praze 8, které byty zvláštního určení poskytují převážně seniorům a osobám se zdravotním postižením, kteří mají sníženou soběstačnost, díky čemuž potřebují využívat pečovatelskou službu (Sociální a ošetřovatelské služby Praha 8, 2024).

Osoby s TP mohou žádat konkrétně v Olomouci na odboru sociálních věcí Magistrátu města Olomouc. Žádost může podat jakýkoli občan, který splňuje podmínky pro přijetí žádosti do evidence žadatelů. Mezi tyto podmínky patří průkaz totožnosti žadatele, rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, průkaz osoby se zdravotním postižením (TP, ZTP či ZTP/P), potvrzení o bezdlužnosti vůči městu Olomouc a v neposlední řadě nájemní smlouvu na současné bydlení a doklad o výši úhrady za toto bydlení (Statutární město Olomouc, 2020).

Společně s žádostí musí žadatel doložit také potvrzení praktického lékaře, které je nedílnou součástí pro zpracování. Zpracování má na starost oddělení sociální pomoci a služeb Magistrátu města Olomouc. Schválení nájmu prochází Rada města Olomouce, která se řídí také

doporučením sociální komise. Žadatel má povinnost aktualizovat 1x za rok svoji žádost (Statutární město Olomouc, n. d.).

I přes nájem bytu se zvláštním určením nezaniká osobě s TP možnost využití dalších sociálních služeb k zajištění kvalitního života. Mohou využívat především pečovatelské služby, které jsou terénní, a tak mohou docházet do přirozeného prostředí (bytu) k danému člověku domů. Mohou využívat také sociálně aktivizačních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením, které nabízí mnoho možností k trávení volného času.

2.2.5 Průkazy pro osoby se zdravotním postižením

Na nárok držení průkazu TP, ZTP, či ZTP/P je zapotřebí splňovat základní podmínky v oblasti pohybu a orientace, které jsou uvedeny viz obrázek níže.

Obrázek 4

Podmínky pro získání nároku na průkaz TP, ZTP, ZTP/P

Mám zhoršenou pohyblivost (chůzi)		nebo		Orientuji se		
doma	venku			doma	venku	
chodím samostatně (používám francouzské hole)	ujdu méně než obvykle, mám problémy při chůzi kolem překážek a na nerovném povrchu	→	průkaz TP středně těžké postižení	←	spolehlivě	hůře
chodím samostatně (s chodítkem)	mám značné obtíže a ujdu jen krátkou vzdálenost	→	průkaz ZTP těžké postižení	←	spolehlivě	značně obtížně
nemohu chodit nebo značně obtížně	nemohu samostatně chodit, zpravidla používám invalidní vozík	→	průkaz ZTP/P zvláště těžké postižení (úplné postižení) s potřebou průvodce	←		vůbec se neorientuji

Zdroj: (Ombudsman – veřejný ochránce práv, 2022)

Splnění dalších podmínek k získání průkazu TP, ZTP nebo ZTP/P například důkladnější diagnostika zdravotního stavu spadá pod vyhlášku 388/2011 Sb., která stanovuje, jaké zdravotní stavy můžeme považovat jako podstatné omezení orientace a pohyblivosti pro jednotlivé průkazy. Získání daného průkazu pak jedinec může využít při různých situacích. Podle MPSV (n.d.) pak mají jedinci nárok na:

- držitelé průkazu TP: mohou jednat přednostně na úřadech a mají vyhrazené místo ve veřejném dopravním prostředku, není-li toto místo vázáno místenkou
- držitelé průkazu ZTP: mohou využít stejných možností jako držitel průkazu TP a k tomu mají nárok na jízdu po dálnici bez dálniční známky, slevu ve vlacích a autobusech na území republiky, slevy na kulturní akce, parkovací kartu i možnost osvobození daně v určitých případech a jiné
- držitelé průkazu ZTP/P: mohou využít stejných možností jako držitelé průkazů TP nebo ZTP, navíc mohou využít doprovodu, a to jak v rámci průvodce v dopravě, tak i vodícího psa (u úplně nebo prakticky nevidomých jedinců), také se jich týká sleva na dani z příjmu (Ombudsman – veřejný ochránce práv, 2022).

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem výzkumu je analyzovat vznik a fungování vybraných sociálních služeb v Královéhradeckém, Jihomoravském, Středočeském a Ústeckém kraji nacházející se v ČR.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Zjistit, jaká je nejvhodnější právní forma chráněného bydlení.
- 2) Zjistit, odkud plynou finance pro službu chráněné bydlení.
- 3) Analyzovat základní předpoklady pro úspěšné fungování chráněného bydlení.

3.3 Výzkumné otázky

V rámci našeho výzkumu jsme položili tyto otázky:

- 1) Jaká právní forma nestátní neziskové organizace je nejvhodnější pro službu chráněné bydlení?
- 2) Z jakých finančních prostředků je zajištěno fungování chráněného bydlení?
- 3) Jaké jsou předpoklady pro úspěšné fungování chráněného bydlení?

4 METODIKA

4.1 Výzkumný soubor

Pro tento výzkumný soubor byly na základě jasných kritérií vybrány sociální služby, konkrétně pět, jež se nachází ve Královehradeckém (organizace č. 1), Středočeském (organizace č. 3), Jihomoravském (organizace č.2 a organizace č. 4) a Ústeckém kraji (organizace č. 5) a byly ochotny se zúčastnit výzkumného šetření. Na základě výzkumného šetření byla provedena analýza sociální služby typu chráněného bydlení za budoucím účelem navržení projektu chráněného bydlení pro osoby s TP v Olomouckém kraji.

Pro následující výzkumný soubor byla kritéria stanovena tak, abych získal dostatek informace k provedení výzkumu od většího počtu organizací z důvodu malého zastoupení této sociální služby v ČR.

Daná kritéria:

- Sociální služba: chráněné bydlení
- Věková hranice uživatelů: 19–64 let
- Cílová skupina služby: tělesné postižení, kombinované postižení
- Lokalita služby: ČR

4.2 Metody sběru dat

Formou metody sběru dat byl zvolen kvalitativní výzkum, konkrétně polostrukturovaný rozhovor.

Kvalitativní výzkum je zaměřený výhradně na vztahy, odehrávající se mezi stanovanými proměnnými. Výhodou zvoleného šetření je převážně skutečnost, že díky intenzivnímu zkoumání skutečnosti sami vytváříme nové hypotézy, které z daného výzkumného šetření vyplynou (Reichel, 2009).

Kvalitativní výzkum je důležitý primárně z důvodu zkoumání hloubkovým charakterem, tím se nám rapidně zvyšují šance na pochopení či porozumění zkoumaného jevu. Tyto výzkumy musíme také správně uvést a dokázat je popsat, kde hlavní roli hraje to, co nám může výzkum přinést (Hanzl, 2012).

Naopak Hendl (2005) uvádí, že jednou z nevýhod kvalitativního výzkumu je nemožnost zobecnit získané znalosti na populaci či jiné prostředí, což je u kvantitativního výzkumu zajištěno

náhodným výběrem. Mimo jiné může také docházet k ovlivnění výsledků daným výzkumníkem a jeho osobními preferencemi.

Vhodným prostředkem pro získání dat je polostrukturovaný rozhovor, který má výhodu především skrze dopředu stanovaný okruh otázek a také možnost změny jejich pořadí – tímto okruhem je nazýváno jádro rozhovoru. V rámci těchto rozhovorů je možnost nechat účastníka vysvětlit svoji odpověď či ji doplnit v případě, kdy nebyla zodpovězena dostatečně. Je zde také možnost doplňujících témat a otázek, které mohou být pro tazatele významné či smysluplné. Je možné dosáhnout vyšší přesnosti a vytiženosti. Cílem je získat podrobné a souhrnné informace o zkoumaném jevu. S ohledem na složitost daného rozhovoru je možnost využití pomůcek, jakou může být osnova interview. Osnova tak může pomoci udržet jasnou strukturu daného tématu, kde bude přehledné, jaké okruhy otázek již byli zodpovězeni a které nikoli (Miovský, 2006).

Pro dané rozhovory byly vybrány sociální služby chráněného bydlení na území České republiky. Selektce jednotlivých sociálních služeb byla provedena skrze Registr poskytovatelů sociálních služeb (112 registrovaných organizací) na základě hlavních kritérií tohoto výzkumu. Organizací bylo osloveno pět. Tyto organizace byly nakloněny k provedení výzkumného šetření a to v krajích: Královéhradecký, Jihomoravský, Středočeský a Ústecký. Na prosbu o poskytnutí rozhovoru reagovali vybrané sociální služby kladně.

Organizace, kterou souhlasili s poskytnutím rozhovoru se jej účastnili dobrovolně a byly osloveny v říjnu a listopadu 2023. Výzkumné šetření probíhalo v období od prosince 2023 do března 2024. Vzhledem k tomu, že některá zařízení byla mimo Olomoucký kraj, byla organizacím nabídnuta možnost i on-line rozhovorů, která byla využita pouze v jednom případě (Ústecký kraj). Osobní setkání tedy proběhla ve zbylých 4 organizacích.

Vzhledem k možnosti on-line rozhovorů bylo klíčové, aby si respondenti volili místo takové, aby pro ně bylo co nejvíce příjemné a byla zde možnost nerušeného poskytnutí rozhovoru. Všechny rozhovory, ať osobní či on-line, probíhali v příjemné atmosféře a nerušeně. Se všemi respondenty byli dopředu projednány otázky, které budou kladeny. V případě, kdy se během rozhovoru stalo, že odpověď nebyla dostatečná, bylo zapotřebí klást doplňující otázky. Respondenti měli také možnost na otázku odmítnout dopovědět. Rozhovor byl koncipován do 5 oblastí, které se následně skládali z jednotlivých otázek a to následovně:

<p>1. Oblast – Oblast vzniku služby</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kdy služba vznikla? 2. Za jakých okolností služba vznikla? 3. Jaký jste zvolili postup pro založení? <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Jakou formu podnikání jste zvolili a proč?
<p>2. Oblast – Oblast veřejného závazku</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jakým způsobem byla vymezena služba chráněného bydlení? 2. Jaké jsou cíle chráněného bydlení? 3. Jaká je kapacita zařízení? <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Ze strany klientů 3.2. Ze strany personálu 4. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými službami? <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Zdravotnické zařízení, osobní asistence, pečovatelská služba
<p>3. Oblast – Oblast provozu služby</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajišťuje vaše služba stravování pro klienty? 2. Poskytuje Vaše služba bezbariérový přístup? <ul style="list-style-type: none"> - Pokud ne, proč? 3. Poskytuje Vaše služba kompenzační pomůcky pro klienty? 4. Je ve Vaší službě pravidelná aktivizace klientů? Jaká? 5. Mají klienti ve Vaší službě možnost rehabilitací? 6. Je Vaší službou poskytován transport klientů? <ul style="list-style-type: none"> - Pokud ne, proč? 7. Jak Vaše služba zajišťuje medikaci klientů?
<p>4. Oblast – Oblast financování</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomáhal Vám někdo z hlediska financí se založením Vaší organizace? 2. Jaký je Váš největší zdroj příjmů? 3. Z jakých finančních prostředků hradí klienti Vaši službu? <ul style="list-style-type: none"> - Invalidní důchod, příspěvek na péči, HN, příspěvek na mobilitu - Prosím, pokud je to možné, jaké je zastoupení finančních prostředků procentuálně? 4. Má Vaše organizace nějaké dlouhodobé sponzory? <ul style="list-style-type: none"> - Pokud ano, jedná se o materiální, nebo finanční prostředky? 5. Jaký podíl má v rámci financování PR organizace? <ul style="list-style-type: none"> - Benefiční akce, sbírky, spolupráce se slavnými osobnostmi, média 6. Má Vaše organizace chráněnou dílnu, nebo jiný příjem financí, na kterém se podílí klienti? 7. Jaký je ceník Vaší služby za měsíc?
<p>5. Oblast – Oblast dodatečná</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Je zde něco, co byste chtěl/chtěla uvést a nezaznělo to zde?

4.3 Statistické zpracování dat

Všichni respondenti, kteří se rozhodli účastnit výzkumného šetření byli seznámeni s tématem, cílem a také okruhy otázek bakalářské práce. S ohledem na zachování anonymity nejsou zveřejněna jména daných respondentů a také pracovní zařazení v rámci dané organizaci, na základě, kterých by mohlo dojít k prozrazení či rozpoznání identity. Respondenti byli seznámeni s tím, že rozhovor bude zaznamenán audionahrávkou na mobilní zařízení. Vzhledem k ochraně jednotlivých pracovníků, bylo stanoveno, že audionahrávka nebude poskytnuta třetím osobám. Nicméně následná transkripce rozhovoru byla poskytnuta k nahlédnutí všem osobám, které si chtějí výzkumnou zprávu přečíst.

Všichni zúčastnění respondenti byli poučeni, že mají právo odmítnout odpověď na otázku, u které nebudou znát odpověď či jim není komfortní na ni odpovídat.

Vzhledem k využití metody kvalitativního výzkumu, musíme využít tzv. fixaci kvalitativních dat, která nám pomáhá především v přípravě již získaných dat na jejich analýzu. Mezi nejčastější možnosti fixace jednotlivých dat jsou audiozáznam, videozáznam, záznamový arch nebo práce s již existujícími dokumenty. Mezi nejčastěji využívané fixace se řadí právě daný audiozáznam, který zajišťuje jednu z největších výhod, a to je jeho autentičnost a komplexnost celého záznamu.

Nejčastěji zvolenou metodou je audiozáznam, který tazateli umožní nejlepší možnost zaznamenání celého rozhovoru. Za značnou výhodu můžeme považovat zachycení autentičnosti respondenta, kdy máme možnost pozorovat mimiku obličeje či celkového těla. Mimo jiné je v záznamu zachycena také síla hlasu, délka pomlky či různé řečové vady a rušivé elementy. Jedná se tak o nejvíce autentický záznam, který je možné snadněji rekonstruovat a popsat (Miovský, 2006).

K fixaci dat byl využit audiozáznam, a to především u organizací, kde rozhovor proběhl osobně. V případech, kdy možnost osobního setkání nebyla možná, bylo nutné využít MyTeams a rozhovor tak probíhalo online formou. Vzhledem k proběhlým rozhovorům vzniklo velké množství dat, které bylo nutné zpracovat a následně analyzovat, kde bude nalezena v rámci výpovědí respondentů shoda. Vzhledem k tomu, že veškerá data byla v netextovém souboru, bylo nutné je převést všechny do textové podoby a poté zpracovány do grafů a tabulek v aplikaci Word.

Transkripce se nazývá proces převodu mluveného slova do textové podoby. K získaným audiozáznamům byla zvolena doslovná transkripce, kdy dochází k doslovnému přepisu získaného audiozáznamu. Celkový proces je velmi časově náročný ale nezbytný pro podrobné

vyhodnocení získaných dat. Je zde možnost využít zvýraznění důležitých pasáží podtrženým, komentářem nebo vytvořením seznamu (Hendl, 2005).

5 VÝSLEDKY

S ohledem na lepší přehlednost získaných výsledků byly zvoleny čtyři oblasti (oblast vzniku, veřejného závazku, provozu a financování). Nicméně pro velké množství získaných dat, bylo v rámci jednotlivých oblastí vybráno pouze úzké spektrum výpovědí, které mají poskytnout odpovědi na výzkumné otázky.

- Organizace č. 1 – Královehradecký kraj
- Organizace č. 2 – Jihomoravský kraj
- Organizace č. 3 – Středočeský kraj
- Organizace č. 4 – Jihomoravský kraj
- Organizace č. 5 – Ústecký kraj

5.1 Výsledky oblasti vzniku

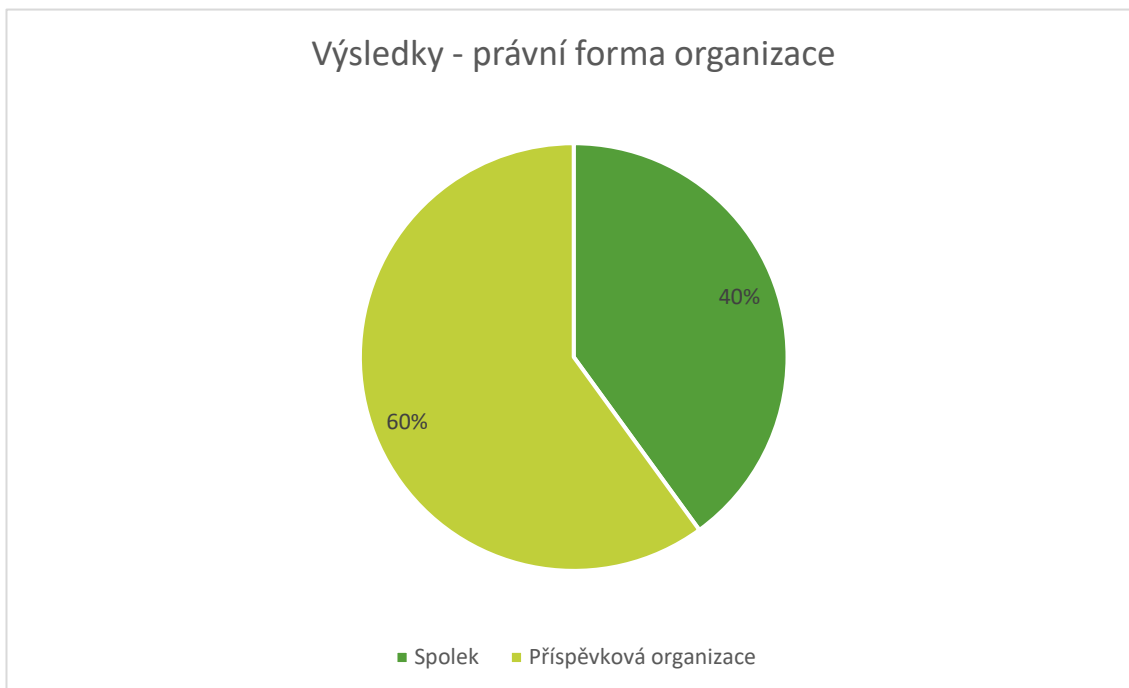
V oblasti vzniku bylo zabýváno především vznikem chráněného bydlení. Respondentů jsem se dotazoval na otázky spojené s okolnostmi vzniku dané služby jako je rok vzniku, jakou právní formu a postup pro založení zvolil, kdo organizaci založil a z jakého důvodu se tak rozhodl. V neposlední řadě mě zajímalo, jaká forma neziskové organizace byla zvolena.

Z výzkumu vyplývá, že jsou odlišnost jak v registraci sociálních služeb nebo dokonce také právních forem nestátní neziskové organizace.

Otázka týkající se vzniku byla kladena všem sociálním službám z toho důvodu, aby bylo možné analyzovat, zda potřebnost dané služby vznikla z řad občanů nebo vnímal potřebnost daný kraj. Můžeme vidět určitou shodu jednotlivých organizací.

Obrázek 5

Rozdělené dle právní formy

Je nutné shrnout základní poznatky z celé podkapitoly registrace. Všechny sociální služby se shodují na tom, že nutností k výkonu je registrace na příslušném krajském úřadu, kde je nutné podat písemnou žádost. K dobrému rozjedu sociální služby je vhodné, aby daná vznikající sociální služba měla vyřešenou otázku financování – dotací či jiných finančních prostředků. Mimo jiné je nejčastější právní formou NNO zvolena příspěvková organizace.

Organizace č. 1 uvádí: „Vznikla vlastně na popud potřebnosti občanů, protože sami potřebovali pomoci, nebo jejich rodina. Postarat se o osoby, které potřebují pomoc od druhého člověka v případech, kdy sami situaci nezvládají díky svému zdravotnímu stavu nebo typu postižení. Zároveň se ale také bavíme o tom, že se o ně nemá třeba kdo postarat a nebylo kam by mohli jít.“

S tímto výrokem se shodují také ostatní organizace, jako je č. 2: „...co si myslím, že je nejdůležitější, tak vznikla poptávka ze strany klientely. Potřebovali integraci do ostatních kolektivů, kde budou přijímáni a bylo vhodné to rovnou spojit s nějakým typem komunitního zařízení či služby.“

Organizace č. 5 sděluje: „Věřím, že to byla poptávka, co nám vnukla nápad rozjet službu chráněného bydlení. I přesto jak rozsáhlá síť sociálních služeb je, tak to není dostatečné, což nám potvrzuje téměř opakovaná plná obsluha naší služby a pořadník žádostí.“

Mimo jiné můžeme u jedné z organizací vidět, že vznik chráněného bydlení chtěla organizace prosadit sama, protože viděla smysl ve vzniku služby, která v daném městě naprosto

chyběla a bylo potřeba, aby se síť sociálních služeb v Jihomoravském kraje (organizace č. 2) více rozvíjela. Výpověď je následující: *„Chtěla jsem vlastně tu službu rozšiřovat, protože jsem nastoupila v roce 2014, přišlo mi, že to má smysl, že zaprvé tady ty služby naprosto všude chybí. A tím, jak funguje základní síť sociálních služeb v našem Jihomoravském kraji, jak je povolený i rozvoj jednotlivých služeb, tak bylo jasné, že nevede cesta tím, že bychom to měli zase pod službou osobní asistence a že bychom měli nějaký byty v nájmu a tam poskytovat i 24 hodin denně asistenci. Ale že půjdeme přes to chráněné bydlení, protože Jihomoravský kraj to má jako 1 z prioritních oblastí rozvoje, ...“.*

S ohledem na různorodost krajů, ve kterých se služby nachází jde vidět, že potřebnost chráněných bydlení pro osoby s postižením v daných dobách byli potřebné. V rámci vzniku těchto chráněných bydlení se bavíme o rocích od 1998 až 2016. I přes vznik těchto chráněných bydlení je možné, že potřebnost vzniku dalších chráněných bydlení poroste.

Dvě organizace, v Jihomoravském (organizace č. 4) a Ústeckém kraji (organizace č. 5), ale sdělují, že vznik samotné organizace, mimo chráněné bydlení, měl na starost samotný kraj nebo bylo zřízeno MPSV. Vznik těchto zařízení byl podmíněn do velké míry transformací ústavů sociální péče, který i nadále pokračuje.

Organizace č. 3: *„V obecnosti centrum sociálních služeb vzniklo prvně v roce 1958, kde bylo původně toto centrum zařazeno jako ústav sociální péče. Někdy od roku 1975 došlo k významným změnám s novým ředitelem, a tak se po roce 1990 kdy přešla správa centra pod Ministerstvo práce a sociálních věcí. Chráněné bydlení jako takové však vzniklo v roce 2007.“.*

Zřizovatelem se také stal Jihomoravský kraj, a to u organizace č. 4: *„Ona historie domova sahá hodně daleko, myslím, že důležité je zmínit rok 2001, kdy jsme se stali příspěvkovou organizací zřízenou Jihomoravským krajem.“.*

V závěru je tedy nutné říci, že velkým důvodem pro vznik sociálních služeb je především potřebnost buď samotných osob, které mají tělesné postižení nebo jejich rodin, kterým vzhledem k narůstajícímu věku jednotlivých členů ubývá síly, aby se o dané členy staraly. Zřízení samotného chráněného bydlení bylo iniciováno jednotlivými organizacemi (vedením) samostatně, samozřejmě výjimkou jsou také dvě organizace, které zřídil kraj nebo samotné MPSV.

Po zjištění, proč bylo chráněné bydlení založeno a co k tomu dané sociální služby vedlo, bylo nutné zjistit, jak probíhalo samotné založení sociální služby. V této podkategorii se odpovědi značně lišili, což bylo dáno tím, že jsem zjišťoval konkrétní postup při založení a jejich zdůvodnění.

Organizace se však shodují jednohlasně na tom, že pro pomoc potřebným osobám s tělesným postižením, bylo nutné, aby vstoupili do sítě sociálních služeb. Při tomto vstupu je nutná registrace a nedílnou součástí je také nutnost dotací nebo financování.

Například organizace č. 3, organizace č. 4 a organizace č. 5 sdělují, že hlavní potřebou je registrace sociální služby. Povinností sociální služby je mít sociální službu zaregistrovanou, jinak její provoz není možný.

Organizace č. 5: *„Došlo ke zřízení registrace na krajském úřadu, tím že spadáme pod Ústecký kraj, tak to bylo tam. Ono zřízení takové registrace není sranda... Hm musí tam být údaje o té službě, jak ji chcete konkrétně realizovat nebo to, kde ji vůbec chcete mít. Pokud nic takového nemáte, tak je to k ničemu, všechno je potřeba doložit.“*

Potvrzuje to také tvrzení organizace č. 3: *„Tím, že jsme byli centrem sociální služeb, tak už jsme měli nějaké služby zaregistrované. Nicméně registrace jako taková se registruje u příslušného krajského úřadu na základě písemné žádosti.“*

Některé z nich naopak registraci nechali na zřizovateli, čímž byl kraj. To je případ organizace č. 4: *„Založil nás Jihomoravský kraj jako státní subjekt. Předpokládám ale, že jsme museli projít registrací stejně jako ostatní sociální služby, které u nás chtějí fungovat. Výhodou ale asi bylo, že zřizovatelem byl přímo kraj, takže nás to nějak minulo.“*

V souhrnu by se dalo říci, že nedílnou součástí pro fungování sociální služby je nutnost vyřízení registrace pro její výkon. Všechny tyto organizace se shodují na tom, že registrace je důležitá.

Organizace č. 2 sděluje, že je pro sociální službu důležité mít vyjednané dotace, které pomohou sociální službě k fungování nebo samotnému startu při poskytování pomoci. Tuto teorii také podporuje organizace č. 1 a to následovně:

Organizace č. 2: *„Pokud chcete tu službu chráněné bydlení, tak ji musíte mít vyjednanou s příspěvatelem dotací. To znamená, musíte mít vyjednaný záměr na obci... takže to bude město Olomouc pro vás a musíte mít vše vyjednané na kraji... ono se to může trošičku lišit, ale každý ten kraj má vlastně nějakou svou síť sociálních služeb. A pokud ta nová služba tam má vzniknout, musíte to mít vykomunikované, abyste na to získal dotace.“*

Organizace č. 1 to potvrzuje následovně: *„Abychom na svou činnost získali finanční prostředky (na materiální vybavení, tak i především na mzdy zaměstnanců) museli jsme se zaregistrovat a vstoupit do sítě sociálních služeb. Tehdy nám vypomáhali různí známí na ministerstvech, kraji (u nás královéhradecký kraj), ale místní sociální odbory. Byli jsme zapojeni i v mezinárodních projektech nejen skrz Charitu ČR, a to v Německu a Francii.“*

Mimo jiné byli organizace dotazovány na to, jakou právní formu při svém založení zvolili. Všechny organizace jsou nestátní neziskovou organizací, avšak odlišnost je vidět nejvíce v právní

formě. Organizace č. 1 a č. 2 jsou zapsaným spolkem, který pro svoji činnost nesmí mít hlavní činností výdělek. To uvádí organizace č. 2: „*My jsme neziskovka a vlastně to není jakoby podnikatelská činnost, ale je to veřejně prospěšná činnost a musíme být registrovaným poskytovatelem té sociální služby.*“. Ostatní organizace a to č. 3, č. 4 a č. 5 jsou příspěvkovou organizací.

5.2 Výsledky oblasti veřejného závazku

Oblast veřejného závazku je věnována především nutnosti vymezení služby chráněného bydlení. Cílem je zjistit, jak dané služby vnímají své vymezení, cíle a možnosti multidisciplinární spolupráce v rámci dalších sociálních služeb. Multidisciplinární spolupráce je nedílnou součástí sítě sociálních služeb, není však vždy dostatečně využívána.

Všechny organizace se totožně shodují na tom, že jejich největším cílem pro osoby s tělesným postižením, či dalším přidruženým postižením snaží o to, aby jejich klienti byli co nejvíce samostatní a nezávislí na druhé osobě, pokud to není vyložene nutné.

Organizace č. 1: „*Jde nám o to poskytnout lidem s mentálním postižením pomoc v té oblasti života, kde budou schopni žít svobodný a samostatný život, kde jsou schopni nést za svůj prožitek zodpovědnost.*“.

Organizace č. 2: „*Snažíme se klientům pomoci s péčí o sebe a domácností, když to nezvládají sami.*“.

Organizace č. 3: „*Naším cílem bylo opravdu vyhovět požadavkům nebo spíše přání momentálních klientů a to tedy, že budou mít možnost někde komunitně bydlet spolu, a ta se i integrovat lépe do společnosti.*“.

Organizace č. 4: „*Chceme pro lidi především to, aby byli schopni žít samostatně v našem zařízení, za podpory kolegů, pokud už to nejde samostatně někde u nich doma.*“.

Organizace č. 5: „*V obecnosti se ale snažíme o to, aby lidé s postižením nebyli závislí na druhé osobě nebo na sociální službě.*“.

Organizace se také shodují na cílech jejich chráněného bydlení, což bylo překvapivé. Vzhledem k rozdílu v kapacitách daných zařízení se jednotně shodli na tom, že jejich primárním cílem je pomoci lidem s tělesným postižením žít co nejobyčejnější život, který bude srovnatelný s životem člověka bez postižení. Toto tvrzení potvrzuje např. organizace č. 3, která má kapacitu 17 lůžek: „*Cílem je poskytování takových služeb, které umožní uživatelům vést plnohodnotný život v běžném prostředí, maximální posilování jejich soběstačnosti vlastních kompetencí a respektování jejich osobních názorů a individuálních potřeb, rozšiřování tohoto typu bydlení pro další uživatele. Zároveň je naší snahou podporovat lidi s mentálním postižením za podpory*

asistenti v samostatných domovech či bytech, cílem je, aby žili co nejvíce podobně jaké normální lidé – svobodně, samostatní a taky zodpovědně za svůj život.“

Tuto tézi do jisté míry podporuje organizace č. 1 s kapacitou 25 lůžek: „Naším cílem je především podpořit osoby k tomu, aby žili samostatně a nebyli závislí na druhé osobě. Pomáháme jim v rozvoji schopností nebo dovedností, které člověku pomohou bydlet více samostatně, samostatně se stravovat nebo jakkoli naplánovat svůj režim dne. Pokud to lze, snažíme se následně hledat také jiné formy bydlení, někteří klienti u nás byli dostatečně schopni si najít návazné bydlení, protože díky pobytu u nás se hodně osamostatnili. Naopak také počítáme s tím, že někteří klienti u nás zůstávají.“

Velkou otázkou pro sociální služby je již zmíněná multidisciplinární spolupráce, kterou sociální služby mohou využívat či nikoli. Síť sociálních služeb je však rozsáhlá a čím větší multidisciplinární spolupráce, ať už s psychology, psychiatry, pečovatelskou službou, bude navázána, tím bude lepší zajištění péče o klienta. Proto bylo nutné se organizací doptat, jaké multidisciplinární týmy mají navázané, popř. s jakými subjekty.

Tabulka 1

Spolupráce organizací s jinými subjekty

	Zdravotnické zařízení	Jiné sociální služby	Osobní asistence
Organizace č. 1	ANO	ANO	ANO
Organizace č. 2	NE	ANO	ANO
Organizace č. 3	ANO	ANO	ANO
Organizace č. 4	ANO	ANO	ANO
Organizace č. 5	ANO	ANO	ANO

Velkou část zakázek jsou schopny řešit sociální služby sami, ale odbornější úkony nechávají na lékařích nebo jiných specialistech. Organizace se shodují, že největší spolupráci mají navázanou s lékaři jednotlivých klientů, a to především skrze medikaci a pravidelnou kontrolu jejich zdravotního stavu. To potvrzuje organizace č. 5: „Ano, je to nedílnou součástí naší služby, stejně jako normální člověk, který chodí k lékaři, tak i naši klienti musí k lékařům docházet a ti jim různě předepisují medikaci, kterou musí brát.“

Samozřejmě některé služby nemají možnost zajišťovat zakázky klientů interně v rámci komplexu služeb, proto také využívají možnost externích zařízení, které tyto služby nabízejí.

Může se jednat o rehabilitační cvičení, právní poradny nebo jiné sociální služby, kam se může řadit např. sociální rehabilitace.

Organizace č. 1: *„Občas nastávají situace, kdy je potřeba využít psychiatrických léčen, rehabilitačních center aj. Spolupracujeme také s denním stacionářem a sociálními službami v našem okolí.“*

Využití sociálních služeb pro osoby s tělesným postižením potvrzuje také organizace č. 3: *„Nícméně velmi rádi využíváme taky službu sociálních rehabilitací, kterou vnímáme pro naše klienty jako potřebnou.“*

Velmi důležité je také zmínit, že v některých krajích je možnost společných setkávání jednotlivých sociálních služeb, které mohou sdílet své nápady, problémy nebo zkušenosti. V tomto se shodují 2 z 5 organizací, a to konkrétně organizace č. 1 a organizace č. 2. Organizace č. 1 sděluje, že se setkávají v rámci ORP Rychnov nad Kněžnou, naopak organizace č. 2 sděluje trochu odlišný koncept v rámci Jihomoravského kraje, kde se setkávají v rámci NNO na tzv. „Snídani neziskovek“.

Organizace č. 2: *„Za naše město funguje spolupráce celkem hezky a jmenuje se to „Snídaně neziskovek“ a tam jsme propojený s dalšími organizacemi i v rámci dalších projektů, abychom se znali, takže my se hodně bavíme z té oblasti jakoby pomoci osobám se zdravotním postižením... tak se s těmi organizacemi známe a vídáme se.“*

V souhrnu můžeme tvrdit, že služba chráněné bydlení je službou, která se snaží osoby s tělesným postižením více osamostatňovat a přibližovat jim život osob bez postižení. Snahou chráněného bydlení je pomoci klientům především v tom, co sami nezvládají a potřebují dopomoc. I přes odlišné kapacity služeb, ať už personálem nebo kapacitou pro klienty, je nutné zdůraznit že všechny organizace kladou důraz, o co největší samostatnost klientů. Zároveň v rámci jednotlivých organizací se všechny z výše dotazovaných snaží o navázání a využívání multidisciplinární spolupráce tak, aby daný klient byl co nejvíce zajištěný a v případě zhoršení stavu (fyzického, psychického, sociálního) mají velkou škálu možností na to, aby pomohli danému klientovi.

5.3 Výsledky oblasti provozu služby

Vzhledem k faktu, že oblast provozu služby, tudíž jejího samotného fungování, je velmi rozsáhlá, bylo nutné tuto oblast zúžit. Cílem této oblasti je především definovat klíčové segmenty pro úspěšné fungování sociální služby chráněného bydlení. Tato oblast se tedy bude věnovat možnosti stravování, aktivizaci jednotlivých klientů a v neposlední řadě bych zde rád zmínil možnost doplňkových služeb.

S ohledem na čerpání služby chráněného bydlení pro osoby s TP je nutné zmínit možnosti při zajištění stravování pro jednotlivé klienty.

Tabulka 2

Zajištění stravy v rámci organizací

	Zajišťuje stravu	Vaří ve službě s klienty	Klienti odebírají stravu z externích zdrojů
Organizace č. 1	ANO	ANO	NE
Organizace č. 2	NE	ANO	ANO
Organizace č. 3	ANO	ANO	NE
Organizace č. 4	ANO	ANO	ANO
Organizace č. 5	NE	ANO	ANO

Všechny organizace se shodují na tom, že asistenti jednotlivých služeb mohou pomáhat klientům s přípravou jídla, pokud to vyžadují. Tuto možnost potvrzuje organizace č. 3: „*Popřípadě je možné za pomoci asistenta, který dochází do domácnosti klientovi s vařením pomoci.*“.

Organizace č. 4: „*Klienti mají možnost si vařit, pracovníci jim pomohou s realizací nákupu v případě, že by potřebovali pomoci s realizací, tak samozřejmě i s vařením.*“.

Další z možností je odebírání stravy od externích dodavatelů s čímž mohou organizace pomoci, pokud není klient schopen si to zajistit sám, to potvrzují 4 z 5 organizací. Jedná se např. o organizaci č. 2: „*Nám se osvědčilo to, že buď někteří klienti si tu stravu nechají dovážet...*“ Tu samou odpověď nám poskytuje organizace č. 5: „*Klienti mohou od externí firmy odebírat obědy, kde si sami vybírají, co by chtěli na jídlo, nemají jen jednu možnost.*“.

Jako další možnost, jak řešit stravování v rámci chráněného bydlení je možnost odebírání stravy z chráněného pracoviště, které vede samotná organizace č. 1 pro osoby s tělesným postižením. Sdělují tedy následující: „*Ano, tuto možnost u nás nabízíme skrze naši chráněnou dílnu, která se jmenuje Kuchyň. Zároveň také pomáháme klientům s přípravou stravy, aby si osvojili dovednost vaření.*“.

Všechny organizace se shodují na tom, že klienti mají na výběr ze dvou možností, a to připravovat si stravu individuálně za pomoci asistentů anebo ji čerpat z externích zdrojů. Volba je samozřejmě na každém klientovi individuálně, dle jejich přání či dokonce finančních možností.

Dalším důležitým tématem je samotná aktivizace klientů v jednotlivých zařízeních. I přesto, že jde o službu chráněného bydlení, je potřeba zmínit, že i zde mají klienti možnost čerpat různé formy aktivizace. Všechny zařízení se shodují na tom, že aktivizaci jako takovou poskytují, ať už individuální či skupinovou.

Tabulka 3

Zajištění aktivizace klientů v rámci využívání dané služby

	Sportovní aktivity	Kulturní aktivity	Vzdělávací aktivity	Kreativní aktivity
Organizace č. 1	ANO	ANO	ANO	ANO
Organizace č. 2	ANO	NE	NE	ANO
Organizace č. 3	ANO	ANO	ANO	ANO
Organizace č. 4	ANO	ANO	ANO	ANO
Organizace č. 5	NE	ANO	NE	NE

Organizace č. 1 uvádí: „Samozřejmě, jedná se o sportovní aktivity (běžky, procházky, plavání, sportovní hry, fotbal, floorbal aj.), výtvarné činnosti, vzdělávání (matematika, český jazyk, reálie, zeměpis, učení hodin, finanční gramotnost), cvičení jemné a hrubé motoriky, ruční práce, starání se o zvířata a přírodu... Dále sportovní utkání, hraní divadla a jeho návštěva, koncerty.“

Organizace č. 3: „Ano, možnosti aktivizace tady je. Máme různé programy, klienti si na základě svých potřeb mohou říct, na jakou aktivizaci by chtěli přijít nebo co by zrovna chtěli dělat. Chodíme různě na výlety, Hrajeme přehazovanou, fotbal anebo bocciu, stolní tenis nebo docházíme různě do divadel, snažíme o nácvik a upevňování dovedností a znalostí – hodnota peněz, čtení, psaní a komunikace. Všechny tyto aktivity jsou pro klienty u nás důležité.“

Všechny organizace dokáží nabídnout konkrétní aktivitu na základě žádosti daného klienta a aktivita může probíhat také individuálně, což potvrzuje organizace č. 4: „Myslím, že aktivizace je důležitá, proto ji taky poskytujeme. Záleží hodně na klientovi, co by chtěl. Pokud má zájem o individuální program, určitě to je možné zajistit. Mají možnost kroužku vaření, společenských her, bocciu nebo výletů po okolí. Všechno je to hodně po domluvě.“ To potvrzuje organizace č. 5: „Hodně záleží i na tom, co chtějí klienti dělat, takže ta aktivizace je hodně individuální, protože ne vždycky chtějí všichni dělat tu samou věc. Ale potom se snažíme dělat i skupinové aktivity, měli jsme posledně hawaii party, nebo letní kino, to se klientům moc líbilo. Chceme jim ten život u nás zpestřit co nejvíce to jde.“

Všechny aktivity jsou poskytovány dle možností služeb, protože se nejedná konkrétně o sociálně aktivizační službu pro seniory nebo osoby se zdravotním postižením. Avšak jde říci, že všechny organizace si zakládají na tom, aby se aktivizace jednotlivých klientů u nich realizovala a klienti tam měli možnost zažívat běžný život i se všemi aktivitami, které nabízí.

V rámci jednotlivých organizací jsem se také zabýval otázkou tzv. „doplňkových služeb“, které by se měly skládat z toho, co by klientům mohlo pomoci v jejich pobytu v chráněném bydlení nebo v běžných činnostech svého dne či života. Pro většinu klientů je někdy potřebné zajistit v rámci služby transport, ať už k lékaři nebo do jiné státní instituce, kam potřebují např. soud, úřad nebo OSSZ. Proto většina z dotazovaných organizací poskytuje transport klientů v případech, kdy je to potřebné a není možnost, že by se tam klient dopravil sám.

Tabulka 4

Zajištění dopravy ve službě

	Zajišťuje dopravu	Vlastní bezbariérové auto
Organizace č. 1	ANO	NE
Organizace č. 2	ANO	ANO
Organizace č. 3	ANO	NE
Organizace č. 4	ANO	NE
Organizace č. 5	ANO	NE

Organizace č. 2: *„Ano. Od loňského roku už máme bezbariérové auto, takže tam za nějakou úplatu 5 korun za kilometr je můžeme i vozit nyní, což je super, protože je využíváno.“*

Organizace č. 1: *„Ano je, dle potřeb klientů, podle toho, co zrovna řeší.“*

Mimo jiné se pracovníci jednotlivých organizací snaží o to, aby klienti byli schopni se dopravit k vyřízení svých záležitostí sami. Protože cílem chráněného bydlení je především klienty podpořit v tom, aby byli schopni jednat samostatně.

Organizace č. 4 proto sděluje: *„Ano, pokud to klient potřebuje. Samozřejmě se ale snažíme, aby byli schopni si své věci vyjednat i samostatně.“*

Organizace č. 3 uvádí možnost využití externích zdrojů, které zahrnují např. taxi služby nebo bezbariérová doprava: *„Snažíme se především, aby klienti byli schopni buď cestovat sami, nebo v případě, kdy to nezvládnou, aby byli využity primárně externí zdroje. V případě, že to není možné, tak transport poskytujeme, za úhradu.“*

Snahou organizací je podpořit klienta v co největší samostatnosti a také k udržení svého zdravotního stavu, aby nedošlo k progresi či docházelo k neustálému udržování. Toto zajišťují především rehabilitace, které v daném zařízení mohou poskytovat nebo nikoli, proto se může stávat, že právě daný transport organizace využije klient do rehabilitačního zařízení.

Tabulka 5

Poskytování rehabilitace

	Zajišťuje rehabilitace
Organizace č. 1	NE
Organizace č. 2	NE
Organizace č. 3	NE
Organizace č. 4	ANO
Organizace č. 5	NE

Rehabilitace v rámci daného zařízení poskytuje pouze jedna organizace a to č. 4, která tvrdí: *„Mohou využít návštěvu rehabilitační sestry v Domově, ale také externě.“*

Zbylé organizace rehabilitace v zařízení neposkytují, nabízejí však možnost externích služeb či zařízení, které pomáhají klientům zajistit, pokud samo neví, kde takové zařízení sehnat. To potvrzuje i organizace č. 1: *„Mají možnost návštěvy rehabilitačních zařízení, to je však mimo naši sociální službu.“*, stejně jako organizace č. 2, č. 3 a č. 5.

I přesto, že klienti navštěvují rehabilitace, tak i přes všechny snahy může dojít k degeneraci jejich zdravotního stavu, proto je potřeba využívat kompenzačních pomůcek, které mohou pomoci s tím, aby daná osoba lépe zvládala denní činnosti.

Tabulka 6

Poskytování kompenzačních pomůcek klientům

	Půjčuje kompenzační pomůcky	Pokud nemají kompenzační pomůcku pomohou zařídit z externích zdrojů
Organizace č. 1	ANO	ANO
Organizace č. 2	ANO	ANO
Organizace č. 3	ANO	ANO
Organizace č. 4	ANO	NE
Organizace č. 5	ANO	ANO

Všech pět organizací poskytuje klientům v případech, kdy to potřebují, kompenzační pomůcky. Organizace č. 3: „*Ano – běžně. Pokud klient nějakou pomůcku shání a je v našich silách mu ji zapůjčit, tak ta možnost u nás je. Zároveň v případě, že takovou pomůcku zrovna nemáme hledáme jiné alternativy, jak pomůcku klientovi zajistit.*“

V oblasti provozu služby je potřeba zmínit, že docházelo k tomu, že se organizace shodují například nejvíce v možnostech aktivizace jednotlivých klientů, které vnímají jako nejvíce důležité jak pro službu, tak hlavně pro klienty, aby měli možnost prožívat zážitky stejně, jako lidi bez postižení. I přesto, že se organizace liší v tom, jakou mají kapacitu jak klientů, tak pracovníků, všechny se v jednotlivých oblastech shodují ať už je to stravování, doplňkové služby nebo aktivizace.

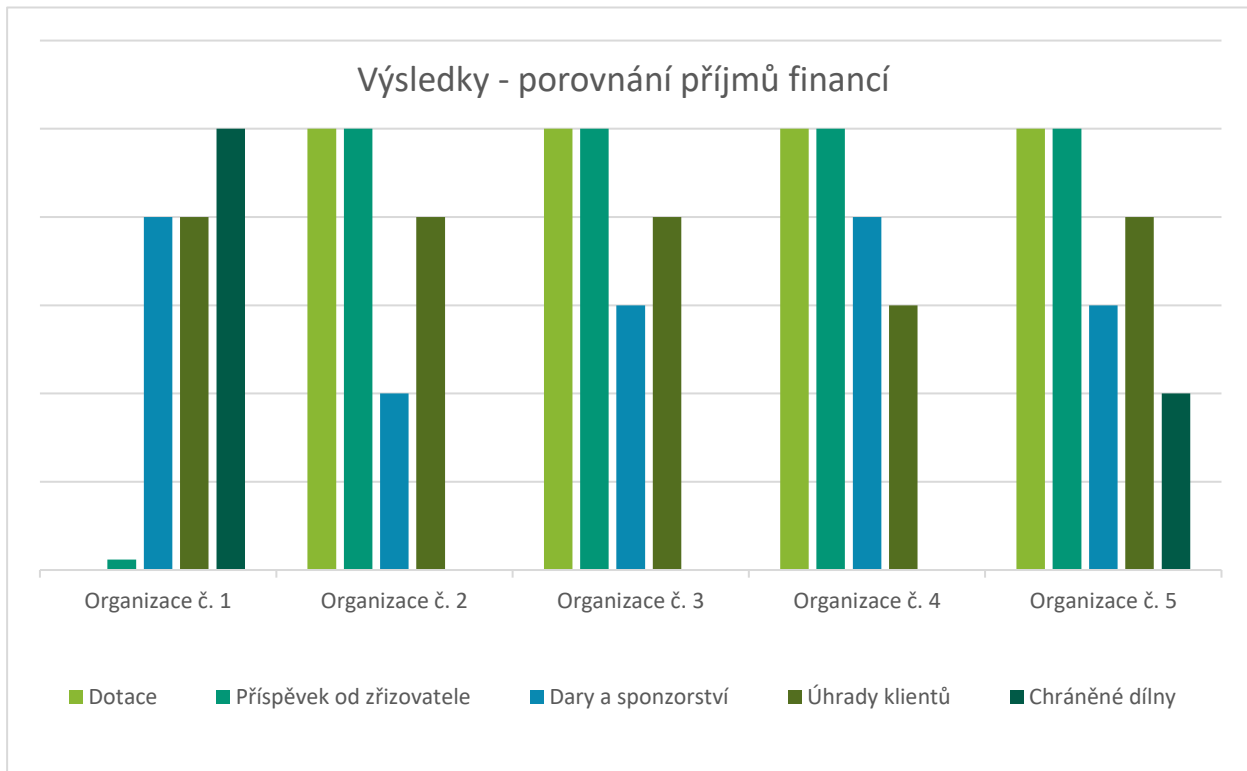
5.4 Výsledky oblasti financování

Otázka financování chráněného bydlení je důležitým aspektem při budování takovéto služby, proto jsem tuto oblast do rozhovoru zakomponoval, a to s vícero úhlů pohledů, neboť tato otázka je důležitá jak pro samostatné vybudování a „nastartování“ dané služby, tak i pro její fungování a zdroje příjmů, ze kterých bude služba moct nadále fungovat.

Při založení služby je nutné, aby bylo stanoveno financování. S ohledem na oblast vzniku daných služeb bylo již zjištěno, že nejčastější právní formou je příspěvková organizace. Tímto je také potvrzeno financování skrze dotace, které rozděljuje MPSV jednotlivým krajům, které dotace rozdělují finálně mezi jednotlivé organizace. Finálně se organizace shodují, že při založení jim pomohli především získané dotace.

Obrázek 6

Zastoupení příjmů financí v jednotlivých organizacích

Organizace č. 4 sděluje: „Řekla bych, že kraj nám hodně pomohl skrze dotace, které dostáváme.“.

Organizace č. 5 poukazuje také na to, že při vzniku jejich služby sociálně terapeutické dílny byli dopředu vyjednané dotace, které jim pomohli s rozjezdem dané služby: „Dostali jsme hodně dotací, ale více k tomu nevím u založení organizace jsem bohužel nebyla, takže na tu otázku nedokáži odpovědět, ale při zrodu sociálně terapeutické dílny jsme dostali dotace, které nám pomohli pokrýt počáteční náklady...“.

Potvrzuje to organizace č. 2: „Tak, tím, že to bylo založený v roce 1996, rozbíhalo se to 2004 a domnívám se..., že to bylo z dotací, na které jsme v začátcích podávali žádosti.“.

Jinou situaci však popisuje organizace č. 1, která financování své organizace v počátcích měla založené pouze na svých kamarádech a taky dobrovolnicích, kteří se do vzniku chtěli zapojit. V dané době, kdy organizace vznikala vůbec nebyla registrována v systému sociálních služeb, takže nebylo možné poskytnout dotace.

To, jak se financování postupem času, kdy se organizace zaběhla změnila je pouze patrná. Všechny organizace čerpají dotace, které určuje MPSV na rozvoj daných sociálních služeb v krajích. Toto potvrzuje organizace č. 3: „Největším zdrojem našich příjmů jsou dotace, to tvoří

markantní část celkově financí v rámci naší organizace. Nedílnou součástí jsou ale zisky z poskytovaných služeb od našich klientů.“

Může to potvrdit i organizace č. 2: *„Tak ministerstvo práce a sociálních věcí a ta dotace vlastně jde přes kraj, tak to je drtivá většina.“*

Je nutné zmínit, že tyto dotace čerpá v současnosti i organizace č. 1, která při svém založení dotace vůbec nečerpala, protože nebyla registrovanou sociální službou. Momentální financování popisuje následovně: *„Financování naší organizace je velmi složité na popsání, nicméně hodně financí dostáváme z darů od sponzorů, které však tvoří opravdu malou část celkových příjmů. Velkou část máme z prodeje našich výrobků z dílen – jak šicí, tak keramické. Vyráběli jsme např. misky pro psy a kočky, které bylo možné zakoupit, pletli jsme koše, košíky nebo pomlázku. Prodáme své výrobky ze zahradnictví, nebo také občerstvení z hospody. Samozřejmě nám plynou finance od klientů, za jejich ubytování a služby s tím spojené.“*

Další možností příjmů jsou také úhrady klientů, které mají všechny organizace. Jedná se o příjmy z ubytování nebo poskytované péče, kterou v rámci chráněného bydlení klienti čerpají skrze asistenty nebo pečovatele. Valná část klientů tyto úhrady platí ze svých finančních prostředků jako jsou invalidní důchody, příspěvky na péči nebo mzdou ze zaměstnání. Tyto úhrady potvrzují všechny organizace.

Organizace č. 4 sděluje následovně: *„Řekla bych že největší zdroj jsou dotace a příspěvky od zřizovatele a poté také dary od sponzorů. Máme nějaký zisk od klientů, za platby za naše služby, ale netvoří to velkou část na chod celého domova.“*

Potvrzuje to organizace č. 3: *„Největším zdrojem našich příjmů jsou samozřejmě dotace, to tvoří markantní část celkově financí v rámci naší organizaci. Nedílnou součástí jsou také ale zisky z poskytovaných služeb od našich klientů.“*

I přes tyto všechny možnosti příjmů, které organizace mají je možnost ještě navýšit příjmy organizace skrze chráněnou dílnu pro osoby se zdravotním postižením. Tuto možnost využívá pouze organizace č. 1, která zaměstnává klienty jejich zařízení, kteří si mohou navýšit i svůj příjem. Sdělují: *„Jak jsem již zmiňovala, máme chráněnou dílnu Kuchyň, také prádelnu nebo zahradnictví, kde mohou naši klienti pracovat, a tak se nejen zapojit do běžného pracovního života, tak si i přivydělat.“*

V souhrnu lze říci, že většina finančních prostředků, díky kterým tyto sociální služby fungují plyne převážně z dotací, které tvoří velkou část. Mezi další příjmy můžeme řadit dary od sponzorů ale hlavně úhrady jednotlivých klientů za odebrané služby (ubytování, pečovatelské úkony). Mimo jiné mají organizace možnost založení chráněných dílen, které mohou díky prodejem navýšit své příjmy. Nicméně vzhledem k náročnosti ji moc dotazovaných organizací neposkytuje, až na jednu z nich.

6 ZÁVĚRY

S osobami s tělesným postižením se setkáváme v každodenním životě a je důležité, abychom jim umožnili stejné podmínky pro život, jako máme my. Proto je klíčové, aby i nadále vznikaly služby jako jsou chráněná bydlení, která těmto lidem umožní co nejvíce samostatné bydlení a zázemí, ve kterém se o sebe dokáží postarat sami s minimální asistencí. Jde o místo, kde mohou žít plnohodnotný život.

Hlavním cílem mé bakalářské práce byla analýza vybraných chráněných bydlení v různých krajích v České republice. Z tohoto důvodu byly stanoveny tři dílčí cíle, které jsou nejpodstatnějšími faktory v rámci budování chráněného bydlení. Tyto úkoly se následně týkali tří témat a tím bylo zjištění nejvhodnější právní formy pro vznik CHB, dále financování služby CHB a v neposlední řadě analýza předpokladů pro úspěšné fungování takovéto sociální služby.

Prvním dílčím cílem bylo zjistit, jaká forma nestátní neziskové organizace je nejvhodnější pro založení chráněného bydlení.

V rámci této otázky bylo zjištěno, že většina dotázaných organizací je organizací příspěvkovou, která je zřizována krajem, výjimkou jsou dvě organizace, které jsou zapsaným spolkem. Opačné stanovisko ale zastávají dvě organizace, které využívají právní formu spolek neboli bývalé občanské sdružení.

S ohledem na porovnání jednotlivých výsledků jde vidět, že organizace založené jako příspěvkové tyto problémy při založení nevnímají, protože dostali finanční podporu od kraje formou dotace. Zároveň je nutné zmínit, že nevnímají ani personální krizi. Opačnou situaci však vnímají obě organizace založené jako spolky, kdy při založení bylo nutné mít vyjednané dotace na kraji nebo mít podporu svých blízkých či dobrovolníků, kteří jim v počátcích pomohli jak finančně, materiálně či personálně.

Po zvolení právní formy, kterou bude sociální služba poskytována je nutné danou službu registrovat, aby mohlo dojít k jejímu fungování v rámci sítě sociálních služeb. Z celkových rozhovorů plyne, že pro založení nové sociální služby je nutné oprávnění k poskytování sociální služby, které lze získat pouze registrací u příslušného krajského úřadu. Vhodnou právní formou v případech, kdy zřizovatelem není kraj je spolek, který poskytuje možnost, aby byl založen třemi nezávislými subjekty. Samotná náročnost po založení je ovšem z velké části kladena právě na spolky, které nemusí mít ihned podporu kraje, což se samozřejmě může změnit. Všechny organizace se jasně shodli na tom, že jejich sociální služba vznikla na základě potřeby osob s tělesným postižením.

Druhým dílčím cílem bylo zjistit, odkud plynou finance pro službu chráněného bydlení. Finance v sociálních službách jsou jedním z velkých témat hlavně z důvodu, že sociálních služeb

v krajích neustále přibývá a částka dotací se nezvyšuje dostatečným tempem tak, aby pokryla reálné náklady NNO. Prioritou bylo zjistit, odkud finanční prostředí pro služby chráněného bydlení plynou tak, aby bylo možné jasně definovat, na co by se měli zakládající sociální služby zaměřit, nebo kde vidíme potencionální možnost finance navýšit. Na poskytnutí dotací ze státního rozpočtu se shodují všechny organizace jednotně.

Některé z organizací však vyzdvihují téma úhrad klientů, které pro ně také tvoří jeden z velkých finančních příjmů, které organizace má. Úhrady za čerpané služby klientů jsou mnohdy ve vysokých částkách podle kapacity služby. Samotná vyhláška 505/2006 Sb. jasně definuje úhrady za den, které klienti musí v chráněném bydlení platit. Pouze za ubytování to činí 305 Kč/den, kdy se částka za měsíc může vyšplhat okolo 10.000 Kč.

Jako další možnost získání finančních prostředků uvádí mimo jiné organizace poskytování finančních prostředků od sponzorů nebo dárců.

Co však přiláká sponzory, dobrovolníky nebo také nové zaměstnance může být dobré PR organizace, které by mělo být i její nedílnou součástí. Spoustu dárců se může orientovat např. na hezké přehledné webové stránky, které mohou při rozhodování, zda dar poskytnout či nikoli pomoci. Potvrzují nám to hned dvě organizace. Organizace č. 1, která uvádí i konkrétní podíl, jaký má PR organizace vliv na celkový finanční rozpočet. Naopak organizace č. 2 nám ještě předkládá jednu z možností, jak finančně zajistit svoji službu a tou je fundraising, který sociální služby mohou využívat. Jedná se tak o cílenou činnost, která má pomoci organizacím získat finanční prostředky na akce či jiné činnosti, které vnímají pro své klienty jako důležité. Jako jednu z posledních možností, která byla uváděna jednou organizací je také příjem z chráněné dílny, kterou daná organizace provozuje. Nejen, že organizace může zaměstnávat své klienty a tím jim pomáhá nejen ve výplni jejich dne, ale také se zvýšením jejich příjmu na své osobní potřeby a úhrady služeb. Nicméně tím, že chráněná dílna je v několika provozovnách, může si zajistit také zisk z prodeje svých služeb či výrobků.

Významnou a opravdu nedílnou finanční podporou jsou dotace MPSV, které distribuuje kraj. Mimo jiné všechny organizace dostávají finance také od klientů, kdy hradí čerpané služby, mezi které se může řadit ubytování, stravování nebo pečovatelské úkony. Některé z organizací získávají finanční prostředky skrze fundraising. NNO také spoléhají na dobročinnost lidí nebo jiných organizací či podniků, kteří jim poskytnou jak finanční, tak materiální dary, což může být také do jisté míry zapříčiněno kvalitním PR dané organizace.

Posledním dílčím cílem bylo analyzovat základní předpoklady pro úspěšné fungování chráněného bydlení. S danými organizacemi jsme se zabývali především o stravování, kompenzační pomůcky a transportu klientů v rámci doprovodů k lékařům či státním institucím.

Pokud chceme znát základní předpoklady pro úspěšné fungování chráněného bydlení, je potřeba, abychom vycházeli také ze základních činností, které stanovuje vyhláška 505/2006 Sb. V případě poskytování služby chráněného bydlení musí být naplněny všechny základní činnosti mezi které spadá mimo jiné i stravování klientů. Klientům musí být dle zákona poskytnuta buď celodenní strava anebo možnost pomoci s přípravou stravy klientům, pokud to nejsou schopni zvládnout samostatně. Naprosto odlišné možnosti můžeme vidět u některých organizací, konkrétně tedy u č. 2, č. 4 a č. 5, kteří konkrétně obědy řeší externím dodavatelem, který klientům oběd doveze, může se jednat např. o tzv. hotovky, kdy si klienti jídlo pouze ohřejí v zatavené plastové krabičce.

Taková možnost je pro klienty velmi výhodná, a ne finančně nákladná. Proto odebrání celodenní stravy někdy není pro klienty finančně výhodné, a tak dochází k tomu, že si snídaně a večeře zajišťují sami a obědy si nechávají dovážet externím dodavatelem. Mimo jiné je však sdělit, že hlavní rolí jsou klientovi finance, v případech, kdy klient má dostatek finančních prostředků, tak není problém zajistit celodenní stravu. U někoho, kdo má příjem menší je na zvážení, co finančně vyjde lépe. Je třeba zdůraznit, že někteří klienti sami touží potom si uvařit sami a zdokonalovat se tak ve své samostatnosti.

V rámci samostatného života osoby s tělesným postižením je, aby jeho život byl co nejbližší životu běžného člověka. K tomu mu dopomáhají kompenzační pomůcky nebo aktivizační činnost v daných zařízeních.

Mezi tyto kompenzační pomůcky, které může klient potřebovat je např. chodítko, invalidní vozík, polohovací postel, handbike, toaletní židle, nájezdové rampy nebo mechanický zvedák. Všechny tyto pomůcky značně zkvalitňují život jednotlivým klientům ať už mimo zařízení nebo v něm. Půjčování kompenzačních pomůcek není hlavní činností jednotlivých organizací, i přesto některé z nich disponují několika kompenzačními pomůckami. Zajištění kompenzačních pomůcek poskytuje také organizace č. 3, která v případě, kdy danou pomůcku nemá pomáhá klientovi ji zařídit externě.

Snahou všech dotazovaných organizací je zajistit pro klienta, co největší možnou pomoc v tom, aby byl schopen se o sebe postarat sám. Samozřejmě někdy to není možné, proto je potřeba dopomoci asistentů. S tím se také pojí ve velké míře doprovody klientů do různých státních institucí nebo lékařských zařízení. Všechny tyto doprovody je zprostředkovat skrze asistenty dané služby. Avšak stává se, že i přes postižení daného člověka je nutný transport za pomoci organizace. Všechny organizace se jednoznačně shodli, že tuto možnost klientům nabízejí a v případě, kdy ji klient chce využít, tak je za ni účtován např. poplatek.

Jedna z organizací také zmiňuje, že od minulého roku mají ve vlastnictví bezbariérové auto, kdy odvoz je také za úhradu, ale tato možnost je pro klienty velmi atraktivní a využívají ji.

Pro správné, a hlavně dobré fungování chráněného bydlení, které by mělo být určeno osobám s TP je nutné, aby jim byla poskytována, co největší podpora v tom, jednat samostatně. Klienti i přes své postižení mají možnost si samostatně uvařit, dopravit se k lékaři nebo dokonce si v jistých oblastech dopomoci pomocí kompenzační pomůcky, kterou může služba zapůjčit. Cílem chráněného bydlení je to, aby klient měl možnost žít do jisté míry samostatně, nebo za pomoci asistentů v případě, kdy to potřebuje. Všechny organizace se shodují, že využití kompenzačních pomůcek je nutné pro co nejsamostatnější život daného člověka.

Hlavním cílem mé bakalářské práce byla analýza vybraných sociálních služeb typu chráněné bydlení v České republice pro následný návrh projektu konkrétního Chráněného bydlení v Olomouckém kraji a zjištění, jak takovou službu založit a zjistit, jak funguje. Výzkumné šetření proběhlo ve napříč Českou republikou konkrétně ve čtyřech krajích, a to v Královehradeckém, Jihomoravském, Středočeském a Ústeckém. Šetření se účastnilo 5 organizací se kterými se pracovalo za pomoci rozhovoru a předem zvolených otázek, které byly koncipovány do 5- ti oblastí, jenž jsem vyhodnotil jako důležité pro samotnou tuto analýzu.

Poptávka chráněného bydlení je stále převyšující nad nabídkou, a to nejen v případě chráněných bydlení pro tělesně postižené, ale i pro jiná postižení. Je potřeba na tuto situaci brát zřetel, jelikož každá služba má svoji cílovou skupinu a svá nastavená kritéria, která vytřídí široké spektrum zájemců, kteří pak nemají možnost se co nejvíce osamostatnit a bydlet sami. V rámci hledání organizací pro výzkum bylo i pro mě náročné sehnat pět organizací, která mi připadala nejvhodnější pro můj výzkum a zaměřovala se na cílovou skupinu tělesně postižených.

7 SOUHRN

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, a to část teoretickou a část výzkumnou.

Teoretická část je věnována popisu a definici tělesného postižení, jeho terminologickému pojetí, následně jeho klasifikaci a dále pak podrobnějším informacím ke konkrétním vrozeným a získaným vadám. Také o tom, jaké jsou nejčastější v rámci tělesného postižení a se kterými se můžeme setkat v dané sociální službě, na kterou je tato práce zaměřena. Následně došlo k definici a vymezení pojmu sociální služby, jejich založení a financování. Kapitola sociálních služeb byla zaměřena konkrétně na sociální službu chráněného bydlení. V poslední kapitole bylo poukázáno na byty zvláštního určení, které mohou být chráněnému bydlení v jistých ohledech podobné.

Výzkumná část práce je postavena na analýze vybraných sociálních služeb v České republice za účelem následného návrhu projektu na chráněné bydlení v olomouckém kraji v diplomové práci. Sociální služby se nacházely v Královehradeckém, Jihomoravském, Středočeském a Ústeckém kraji. S organizacemi se pracovalo formou polostrukturovaného rozhovoru s předem zaslanými otázkami, které umožnily analyzovat oblasti, které pro byly podstatné pro zakládání chráněného bydlení, jako je samotný vznik neboli registrace služby, financování a dlouhodobější fungování v různých oblastí, na které je potřeba myslet při provozování takovéto služby.

Lidé s tělesným postižením potřebují a mají nárok na to, aby žili jako my ostatní. Díky sociálním službám, jako je chráněné bydlení, jim k tomu můžeme pomoci a zajistit jim tak plnohodnotné bydlení a samostatnost, která pro ně může být velkým krokem a přínosem v životě. Je důležité, aby se o tyto služby zajímal i stát a podporoval jejich rozvoj, popř. dopomáhal krajům zakládat sociální služby typu chráněného bydlení pro tyto osoby. Závěrem můžeme říci, že na základě analýzy vybraných sociálních služeb bylo zjištěno, že nejvíce náročnou částí při budování chráněného bydlení je samotný vznik spojený s financemi, které je potřeba získat ideálně již před založením. Následně je také nutné nastavit fungování služby z právního hlediska, stejně tak i z hlediska všech služeb a činností, které bude chráněné bydlení nabízet a provozovat. Všechny poznatky z této práce budou následně použity jako podklady pro případnou diplomovou práci, která se bude věnovat a návrhu chráněného bydlení v Olomouckém kraji.

8 SUMMARY

The bachelor thesis is divided into two parts, a theoretical part, and an empirical part.

The theoretical part is devoted to the description and definition of physical disability, its terminological concept, then its classification and then more detailed information on specific congenital and acquired defects. Also, what are the most common ones within physical disabilities and which ones can be encountered in the particular social service, which is the focus of this thesis. This was followed by the definition and definition of social services, their establishment and funding. The social services chapter focused specifically on the social service of sheltered housing. In the last chapter, attention was drawn to special purpose housing, which may be similar to sheltered housing in certain respects.

The research part of the thesis is based on the analysis of selected social services in the Czech Republic in order to design a project for sheltered housing in the Olomouc region in the diploma thesis. The social services were located in the Královehradecký, Jihomoravský, Středočeský and Ústecký regions. The organisations were interviewed in the form of a semi-structured interview with pre-submitted questions that allowed to analyse the areas that were essential for the establishment of sheltered housing, such as the actual establishment or registration of the service, financing and longer-term functioning in various areas that need to be thought about when running such a service.

People with disabilities need and are entitled to live like the rest of us. Through social services such as sheltered housing, we can help them to do this and provide them with a full living situation and independence that can be a big step and benefit in their lives. It is important that the state should also take an interest in these services and support their development or help regions to set up social services such as sheltered housing for these people. In conclusion, we can say that based on the analysis of the selected social services, it was found that the most challenging part of building sheltered housing is the establishment itself, which relates to finances that need to be obtained ideally before the establishment. Subsequently, it is also necessary to set up the functioning of the service from a legal point of view, as well as from the point of view of all the services and activities that the sheltered housing will offer and operate. All the findings of this thesis will be subsequently used as a basis for a possible thesis on the design of sheltered housing in the Olomouc region.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Bendová, P. (2007). *Manuál základních postupů jednání při kontaktu s osobami s tělesným postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Český statistický úřad (2023). 22. Sociální zabezpečení. *Statistická ročenka Olomouckého kraje - 2023*. Retrieved from <https://www.czso.cz/csu/czso/22-socialni-zabezpeceni-0in4714gvn>
- Fischer, S., & Škoda, J. (2008). *Speciální pedagogika: edukace a rozvoj osob se somatickým, psychickým a sociálním znevýhodněním*. Praha: Triton.
- Gartin, B. C., & Murdick, N. L. (2005). Idea 2004. *Remedial and Special Education*, 26(6), 327–331. <https://doi.org/10.1177/07419325050260060301>
- Hájek, M. (2016). *Historie vývoje protéz dolních končetin pro sport*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.
- Hanzl, D. (2012). *Metody a techniky sociálního výzkumu*. Jihlava: Amaprint-Kerndl.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Hrbková, M. (2019). *Vývoj sociálních služeb v České republice v letech 1990 až 2017*. Praha, 2019. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. prof. Ing. Vojtěch Krebs, CSc. Retrieved from https://vskp.vse.cz/77087_vyvoj_socialnich_sluzeb_vceske_republice_vletech_1990_a_z_2017
- Dragoo, K., E. (2020). The Individuals with Disabilities Education Act: A Comparison of State Eligibility Criteria. *Congressional Research Service*, R46566, 50. Retrieved from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46566>
- Ješina, O., & Kudláček, M. (2011). *Aplikovaná tělesná výchova*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kantor, J. et al. (2023). *Speciální pedagogika osob s omezením pohyblivosti a koncept praxe založené na důkazech*. Univerzita Palackého v Olomouci. <https://doi.org/10.5507/pdf.23.24462745>
- KPSS Olomouc. (n.d.). *Nájem bytů zvláštního určení v majetku statutárního města Olomouce – nájem v bytech pro seniory, nájem bezbariérových bytů*. *KPSS Olomouc, elektronický katalog poskytovatelů sociálních služeb Olomouc, 2024*. Retrieved from <https://kpss.olomouc.eu/katalog/poskytovatel/141-url/>
- Kraus, J., & Šandera, O. (1975). *Tělesně postižené dítě: psychologie, léčba a výchova*. Praha: SPN.
- Krebs, V. (2010). *Sociální politika*. Praha: Codex Bohemia.

- Krejčířová, O., & Treznerová, I. (2013). *Sociální služby*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kroupová, K. (2016). *Slovník speciálněpedagogické terminologie*. Praha: Grada.
- Kudláček, M., & Ješina, O. (2013). *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Linkos. (2011). Léčba osteosarkomu u dospívajících a mladých dospělých. XXXV. Brněnské onkologické dny a XXV. Konference pro sestry a laboranty, 2011. Retrieved from <https://www.linkos.cz/lekar-a-multidisciplinari-tym/kongresy/po-kongresu/databaze-tuzemskych-onkologickych-konferencnich-abstrakt/lecba-osteosarkomu-u-dospivajicich-a-mladych-dospelych/>
- Matoušek, O. (2008). *Slovník sociální práce*. Praha: Portál.
- Matoušek, O. (2011). *Sociální služby*. Praha: Portál.
- Michalík, J. (2011). *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Praha: Portál.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. (2024). Od července vzroste příspěvek na péči. Ve čtvrtém stupni pro osoby mimo pobytové služby bude navýšen o téměř 8 tisíc korun. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Retrieved from https://www.mpsv.cz/documents/TZ_prispevek_na_peci_navyseni
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. (n.d.). Posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Retrieved from <https://www.mpsv.cz/posuzovani-stupne-zavislosti-pro-ucely-prispevku-na-peci>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. (n.d.). Přiznání průkazu OZP. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Retrieved from <https://www.mpsv.cz/-/priznani-prukazu-ozp>
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing.
- Návrtil, L. a kol. (2012). *Neurochirurgie*. Praha: Karolinum.
- Novotná, M. (2023). Co jsou to neziskové organizace?. *Svět neziskovek, 2023*. Retrieved from <https://svetneziskovek.cz/management/neziskovy-sektor-v-cr>
- Olomoucký kraj. (n.d.). Finanční zajištění sociálních služeb. *Krajský úřad Olomouckého kraje*. Retrieved from <https://www.olkraj.cz/financni-zajisteni-socialnich-sluzeb-cl-287.html>
- Ombudsman – veřejný ochránce práv. (2022). Průkaz TP, ZTP a ZTP/P a příspěvek na mobilitu pro lidi s postižením. *Ombudsman–veřejný ochránce práv*. Retrieved from <https://www.ochrance.cz/letaky/prukazy-ozp-a-mobilita/prukazy-ozp-a-mobilita.pdf>
- Opatřilová, D., & Zámečníková, D. (2007). *Somatopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido.

- Pipeková, J. (2006). *Osoby s mentálním postižením ve světě současných edukativních trendů*. Brno: MSD.
- Portál Veřejné Správy. (2024). *Registrace sociální služby*. Retrieved from <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/registrace-socialni-sluzby-S10918>
- Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada.
- Renotierová, M. (2002). *Somatopedické minimum*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Sherill, C. (2004). *Adapted Physical Activity, Recreation, and Sport: Crossdisciplinary and Lifespan*. Boston: McGraw - Hill.
- Smékalová, E. (2011). *Sociální služby - úvod do tématu pro studenty psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Sociální a ošetrovatelské služby Praha 8. (n.d.). Byty zvláštního určení. *Sociální a ošetrovatelské služby Praha 8, 2018*. Retrieved from <http://sospraha8.cz/index.php/byty-zvlastniho-urceni/>
- Statutární město Olomouc (n.d.). Poskytnutí nájmu bezbariérového bytu ve vlastnictví města. *Statutární město Olomouc, oficiální informační portál*. Retrieved from <https://www.olomouc.eu/zivotni-situace/obecne-informace/37>
- Snášel, P. (n.d.). Bezbariérové byty. *Statutární město Olomouc, oficiální Informační Portál*. Retrieved from <https://www.olomouc.eu/obcan/socialni-sluzby/souvisejici-sluzby/bezbarierove-byty/detail=8180>
- Švarcová-Slabinová, I. (2011). *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Praha: Portál.
- Tomeš, I. (2011). *Obory sociální politiky*. Praha: Portál.
- Úplné znění zákona. (2006). *Zákon o sociálních službách 108/2006 Sb*. Ostrava: Sagit.
- Úplné znění zákonů. (2006). *Vyhláška 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách*. Ostrava: Sagit.
- Úplné znění zákonů. (2023). *1529 - Sociální zabezpečení*. Ostrava: Sagit.
- Úřad práce. (2023). Příspěvek na péči. *Úřad práce*. Retrieved from <https://www.uradprace.cz/prispevek-na-peci#riz>
- Vítková, M. (2006). *Somatopedické aspekty*. Brno: Paido.
- Vítková, M. (1999). *Somatopedické aspekty*. Brno: Paido.

10 PŘÍLOHY

10.1 Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru

**Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru a jeho následným
využitím pro účely bakalářské práce Projektování chráněného bydlení
v Olomouckém kraji – analýza vzniku a fungování vybraných sociálních
služeb v ČR**

Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

Byl/a jsem informována o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu bakalářské práce Alexandra Hořína s názvem Projektování chráněného bydlení v Olomouckém kraji – analýza vzniku a fungování vybraných sociálních služeb v ČR. Bylo mi sděleno, jaký bude mít rozhovor průběh. Jsem seznámen/a s právem odmítnout odpověď na jakoukoli otázku. Souhlasím s nahráváním následujícího rozhovoru a jeho následným zpracováním. Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán. Transkripce bude přístupná pouze komisi u obhajoby bakalářské práce, jinak nikomu, až na části citované v textu práce, který bude volně přístupný online. Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno a jakým způsobem bude zajištěna anonymita i po skončení rozhovorů, která znemožní identifikaci mé osoby. Nikde nebude uvedeno mé jméno či jiné osobní údaje, díky kterým bych mohl/a být identifikován/a. Dávám své svolení k tomu, aby výzkumník použil rozhovor pro potřeby své bakalářské práce a některé části v ní může citovat, zvuková nahrávka a transkripce rozhovoru však bude po ukončení výzkumu smazána.

Datum:

Podpis respondenta:

10.2 Rozhovor s organizací č. 1

1. Oblast – Oblast vzniku služby

1. Kdy služba vznikla?

„Jo, tak pokud se bavíme pouze o sociální službě chráněného bydlení, tak ta vznikla v roce 1998.“

2. Za jakých okolností služba vznikla?

„Vznikla vlastně na popud potřeby občanů, protože sami potřebovali pomoci, nebo jejich rodina. Postarat se o osoby, které potřebují pomoc od druhého člověka v případech, kdy sami situaci nezvládají díky svému zdravotnímu stavu nebo typu postižení. Zároveň se ale také bavíme o tom, že se o ně nemá třeba kdo postarat a nebylo kam by mohli jít.“

3. Jaký jste zvolili postup pro založení?

„Jsme poměrně „stará“ sociální služba, v době vzniku se pečovalo o osoby se sníženou soběstačností tak, jak byly síly a možnosti. Abychom na svou činnost získali finanční prostředky (na materiální vybavení, tak i především na mzdy zaměstnanců) museli jsme se zaregistrovat a vstoupit do sítě sociálních služeb. Tehdy nám vypomáhali různí známí na ministerstvech, kraji (u nás Královéhradecký kraj), ale místní sociální odbory. Byli jsme zapojeni i v mezinárodních projektech nejen skrz Charitu ČR a to v Německu a Francii. Zde jsme se inspirovali. Začínali jsme s několika cílovými skupinami. Postupem času jsme se museli zacílit pouze na jednu cílovou skupinu. Z toho vznikla cílová skupina lidé s mentálním postižením. Chtěli jsme věci dělat především jinak. Ústavy sociální péče se tehdy otevírali veřejnosti a my se nechtěli o osoby pouze starat, ale nabídnout jim kvalitní život, ve kterém by byli užiteční. Začali jsme jim nabízet práci. Nechtěli jsme pracovat pro ně, ale s nimi.“

3.1. Jakou formu podnikání jste zvolili a proč?

„Předpokládám, že máte na mysli sociální podnikání? Naším hlavním cílem bylo navrátit život do opuštěné obce, navrátit život na poutní místo. Chtěli jsme opravit místní kostel a pokračovat v práci lidí, kteří zde žili před námi. Neratov se nachází v místě Sudet, kde byl život opravdu tvrdý a co se týče dějin pohnutý. Zároveň bylo zapotřebí se uživit a být nezávislí na dotacích. Naše pracovní činnosti se odvíjely opět na potřeby. Potřebovali jsme se stravovat: vznikla tehdy chráněná dílna kuchyň, potřebovali jsme práť: vznikla prádelna, potřebovali jsme dostat do obce turisty, poutníky. Vzniklo ubytování a stravovací zařízení – hospoda. Potřebovali jsme pěstovat zeleninu a ovoce, starat o zeleň a čisto v obci. Vzniklo zahradnictví atd.. V současné době máme zhruba 250 zaměstnanců z toho 180 zaměstnanců OZP. Máme 10 středisek – rozšířili jsem se do Bartošovic, Žamberku, Králík a Červené Vody. Jsme zřizovatelem Základní školy speciální, kde máme 24 žáků, z 51% vlastníme společenský dům u Proroka (bistro, ubytování, svatební sál), máme v obci pivovar. Zřídili jsme denní stacionář pro 10 klientů.“

2. Oblast – Oblast veřejného závazku

1. Jakým způsobem byla vymezena služba chráněného bydlení?

„Jde nám o to poskytnout lidem s mentálním postižením pomoc v té oblasti života, kde budou schopni žít svobodný a samostatný život, kde jsou schopni nést za svůj prožitek zodpovědnost. Chceme, aby se chovali jako normální lidé bez toho, že je něco omezuje, chceme, aby byli schopni v rámci svých možností pracovat, taky se zapojit do chodu domácnosti nebo do navazování lidských vztahů s jinými lidmi.“

2. Jaké jsou cíle chráněného bydlení?

„Naším cílem je především podpořit osoby k tomu, aby žili samostatně a nebyli závislí na druhé osobě. Pomáháme jim v rozvoje schopností nebo dovedností, které člověku pomohou bydlet více samostatně, samostatně se stravovat nebo jakkoli naplánovat svůj režim dne. Pokud to lze, snažíme se následně hledat také jiné formy bydlení, někteří klienti u nás byli dostatečně schopni si najít návazné bydlení, protože díky pobytu u nás se hodně osamostatnili. Naopak také počítáme s tím, že někteří klienti u nás zůstávají.“

3. Jaká je kapacita zařízení?

3.1. Ze strany klientů

„Máme ve službě 25 osob.“

3.2. Ze strany personálu

„7,25 úvazku na přímou péči.“

4. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými službami?

4.1. Zdravotnické zařízení, osobní asistence, pečovatelská služba

„Běžně spolupracujeme s lékaři z běžné praxe (včetně specialistů) v návaznosti na potřeby našich klientů dle zdravotních potíží, které je trápí. Občas nastávají situace, kdy je potřeba využít psychiatrických léčení, rehabilitačních center aj. Spolupracujeme také s denním stacionářem a sociálními službami v našem okolí (stáže, výměna informací, zkušeností apod.). Pravidelně se setkáváme na ORP Rychnov nad Kněžnou – s poskytovateli sociálních služeb, což je nápomocné.“

3. Oblast – Oblast provozu služby

1. Zajišťuje vaše služba stravování pro klienty?

„Ano, tuto možnost u nás nabízíme skrze naši chráněnou dílnu, která se jmenuje Kuchyň. Zároveň také pomáháme klientům s přípravou stravy, aby si osvojili dovednost vaření.“

2. Poskytuje vaše služba bezbariérový přístup?

- Pokud ne, proč?

„Neposkytujeme bezbariérové bydlení to např. z důvodu terénu v obci, který je z kopce do kopce, nemáme uzpůsobené budovy, nacházíme se v chráněné krajinné oblasti – nemůžeme se dále rozšiřovat, nejsou zde již další stavební místa.“

3. Poskytuje vaše služba kompenzační pomůcky pro klienty?

„Ano – je to závislé na potřebách klientů, tudíž je to individuální.“

4. Je ve Vaší službě pravidelná aktivizace klientů? Jaká?
„Samozřejmě, jedná se o sportovní aktivity (běžky, procházky, plavání, sportovní hry, fotbal, floorbal aj.), výtvarné činnosti, vzdělávání (matematika, český jazyk, reálie, zeměpis, učení hodin, finanční gramotnost), cvičení jemné a hrubé motoriky, ruční práce, starání se o zvířata a přírodu... Dále sportovní utkání, hraní divadla a jeho návštěva, koncerty.“
5. Mají klienti ve Vaší službě možnost rehabilitací?
„Mají možnost návštěvy rehabilitačních zařízení, to je však mimo naši sociální službu.“
6. Je Vaší službou poskytován transport klientů?
 - Pokud ne, proč?
„Ano je, dle potřeb klientů, podle toho, co zrovna řeší.“
7. Jak Vaše služba zajišťuje medikaci klientů?
„Klienti pravidelně navštěvují lékaře, pochopitelně že řada z nich má medikaci. Učíme je si vyzvednout recept v lékárně, aby si své léky dokázali nadávkovat na celý týden do dávkovače, aby se učili brát léky pravidelně dle denní doby a rozpisu. Někteří z nich již zvládají medikaci samostatně, někteří z nich s podporou pracovníků.“

4. Oblast – Oblast financování

1. Pomáhal Vám někdo z hlediska financí se založením Vaší organizace?
„Ne, vše bylo na přátelích a dobrovolnících.“
2. Jaký je Váš největší zdroj příjmů?
„Financování naší organizace je velmi složité na popsání, nicméně hodně financí dostáváme z darů od sponzorů, které však tvoří opravdu malou část celkových příjmů. Velkou část máme z prodeje našich výrobků z dílen – jak šicí, tak keramické. Vyráběli jsme např. misky pro psi a kočky, které bylo možné zakoupit, pletli jsme koše, košíky nebo pomlázku. Prodáme své výrobky ze zahradnictví, nebo také občerstvení z hospody. Samozřejmě nám také plynou finance od klientů, za jejich ubytování a služby s tím spojené.“
3. Z jakých finančních prostředků hradí klienti Vaši službu?
 - Invalidní důchod, příspěvek na péči, HN, příspěvek na mobilitu
 - Prosím, pokud je to možné, jaké je zastoupení finančních prostředků procentuálně?
„Pobírají PnP, ID, dále mají mzdu ze zaměstnání, které u nás mají. Tudíž jejich příjem je hodně individuální, i co se výše týče. Komu finance nestačí, tak má možnost právě zaměstnání. Procentuálně to nelze jednoduše říct, každý klient to má jinak.“
4. Má Vaše organizace nějaké dlouhodobé sponzory?
 - Pokud ano, jedná se o materiální, nebo finanční prostředky?
„Ano, jedná se o materiální vybavení i finanční prostředky. Největším sponzorem si troufám říct, že je MPSV, pak tam máme kraj nebo obce. Docela se nám daří navázat s Nadací Olgy Havlové nebo s Kontem Bariéry. Ono to zaleží těch sponzorů máme více ale vždycky se snažíme o to, aby to mělo i smysl pro nás, klienty a lidi co chtějí být sponzory.“

5. Jaký podíl má v rámci financování PR organizace?

- Benefiční akce, sbírky, spolupráce se slavnými osobnostmi, média
„Odhadem bych řekla, že to činí tak 1/3 našich příjmů, možná méně.“

6. Má Vaše organizace chráněnou dílnu, nebo jiný příjem financí, na kterém se podílí klienti?

„Jak jsem již zmiňovala, máme chráněnou dílnu kuchyň, také prádelnu nebo zahradnictví, kde mohou naši klienti pracovat, a tak se nejen zapojit do běžného pracovního života, tak si i přivydělat.“

7. Jaký je ceník Vaší služby za měsíc?

„U stravování v případě, odebírání celodenní stravy, tak klient platí tuším 235 Kč/den. Naopak pokud se bavíme o úkonech spojených s péčí tak tam máme hodinovou sazbu danou dle fyzicky odebraných hodin. Pokud je to do 80 hodin/měsíc, tak je to 155 Kč/hod. Pokud se jedná nad 80 hodin/měsíc, tak sazba je 135 Kč/hod.“

5. Oblast – Oblast dodatečná

1. Je zde něco, co byste chtěl/chtěla uvést a nezaznělo to zde?

„Je to neustálý běh na dlouhou trať. Služba se musí vyvíjet a naplňovat zákonné podmínky, které se mění. Dále ve službě nepracujete pouze s klienty, ale i zaměstnanci. Kteří se mění (nemoci, rodinné důvody apod.). Je to práce s lidmi, tedy není vždy jednoduchá. Ale vnímám, že naše činnost má smysl a to je nejdůležitější.“

10.3 Rozhovor s organizací č. 2

1. Oblast – Oblast vzniku služby

1. Kdy služba vznikla?

„Tak přímo to chráněné bydlení jsem registrovala v roce 2016 a zahájení poskytování bylo v roce 2017. Ale má to takovou zapeklitější historii. Ona naše organizace už byla založená kvůli vzniku pobytové služby v roce 1996. Ale tehdy to bylo všechno v plenkách, ty sociální služby. A až v roce 2004 vlastně můj předchůdce tu organizaci rozjel jako takovou a začal poskytovat terénní odlehčovací služby, kdy neměl žádnou pobytovku, protože je tam potřeba větších financí. Potřebujete samozřejmě nějaké prostory – vhodný byty a podobně, no a my jsme nebo, respektive ještě Libor, můj předchůdce, tak získal v roce 2012 od soukromníka (firmy) do nájmu přes nějaký známosti, 2 sousedící bezbariérové byty. Ty vyhovující úplně nebyly a myslím si, že původně to měli být nějaký kanceláře, protože tam byl vchod jakoby z ulice. A celkově ty byty byly hodně tmavý, ale tehdy, co vím, tak byl celkem problém sehnat do nájmu organizace bezbariérový byty, prostě nebyly. A ono až teprve v průběhu času, tak město začalo ty městský domy rekonstruovat, upravovat, vznikaly tam postupně bezbariérový byty, a to byla příležitost pro naše chráněné bydlení. No každopádně v tom roce 2012 tedy získal 2 bezbariérové byty ubytovali tam 4 lidi s tělesným postižením a začali jim poskytovat službu osobní asistence. On vesměs není moc rozdíl, jestli poskytujete v nějakým bytě osobní asistenci nebo chráněné bydlení, tak jak je u nás ta služba nastavená. No a takhle to fungovalo zhruba do toho roku 2016. Na začátku byla spousta provozních problémů, jak vlastně ty služby nastavit, kolik lidí bylo to hodně, drahost služby a špatné financování, takže málem na to došla celá organizace. jakoby finančně, kdy jsme šli asi do milionů ztráty po 1 roce fungování těch bytů, který jsme nazvali nezávislí bydlení.“

2. Za jakých okolností služba vznikla?

„Chtěla jsem vlastně tu službu rozšiřovat, protože jsem nastoupila v roce 2014, přišlo mi, že to má smysl, že zaprvé tady ty služby naprosto všude chybí. A tím, jak funguje základní síť sociálních služeb v našem Jihomoravském kraji, jak je povolený i rozvoj jednotlivých služeb, tak bylo jasné, že nevede cesta tím, že bychom to měli zase pod službou osobní asistence a že bychom měli nějaký byty v nájmu a tam poskytovat i 24 hodin denně asistenci. Ale že půjdeme přes to chráněné bydlení, protože Jihomoravský kraj to má jako 1 z prioritních oblastí rozvoje, takže dovolil tu službu opravdu rozvíjet narozdíl od osobní asistence, to hrálo hodně roli a navíc my jsme vždycky potřebovali navýšit třeba skokově o nějakých... já nevím třeba 5 úvazků, jo... když jsme někde získali nové byty, takže se to zaregistrovalo, to byl taky celkem horor. Každopádně ty byty, které jsme měli, tak přešli ze služby osobní asistence pod chráněné bydlení, kde se to přeregistrovalo a začalo se poskytovat. No a potom jsem začala jednat s městem s městskými částmi a začala jsem bojovat vlastně o další byty, na který jsem spoustu let čekala. Tak se mě povedlo získat od města Brna... vždycky jsem vlastně oslovila náměstkyně osobní schůzku, potom jsme poslali žádost oficiálně, kterou muselo vlastně schválit rada města Brna a zastupitelstvo. No a získali jsme díky tomu do nájmu 12 bytů. Jo, a to bylo vlastně postupně. Jedny máme od městské části a jedny máme teda přímo od jakoby města Brna a tam poskytujeme teda chráněné bydlení.“

3. Jaký jste zvolili postup pro založení?

„Pokud chcete tu službu chráněné bydlení, tak ji musíte mít vyjednanou prostě s příspěvateli dotací. To znamená, musíte mít vyjednaný záměr na té obci... takže to bude město Olomouc pro vás a musíte mít vše vyjednané na kraji jo... ono se to může trošičku lišit, ale každý ten kraj má vlastně nějakou svou síť sociálních služeb. A pokud ta nová služba tam má vzniknout, musíte to mít vykomunikované, abyste na to získal dotace. Ještě náš kraj je trošku přísný v tom, že tam to nějak je, že když vznikne nově organizace, tak 2 roky nedostává dotace až po těch 2 letech. Takže toto chce mít všechno jakoby zjištěný... jsou velké bariéry vstupu do odvětví. No a my potom od kraje každé rok... teďka říkali, že by to bylo na 2 roky, tak dostáváme pověření k výkonu právě tady té prospěšné činnosti v tom veřejném zájmu, kde je přesně definovaný počet lůžek, kolik je, k čemu se zavazujeme. Abychom tu teda naplnili. U osobní asistence tam máme počet úvazků takzvaně přímé péče což jsou ti asistenti, a to my musíme naplnit a je to potom následně kontrolováno, a bez toho bychom vlastně nedostali ani tu dotaci.“

3.1. Jakou formu podnikání jste zvolili a proč?

„My jsme neziskovka a vlastně to není jakoby podnikatelská činnost, ale je to veřejně prospěšná činnost a musíme být registrovaným poskytovatelem té sociální služby. Není to vedený, jako že tam potřebujete mít na to živnostenské oprávnění, jo, to je veřejně prospěšná činnost, ke které musíte mít splněnou tu registraci. Právní formou jsme pak spolek, což je výhodný.“

2. Oblast – Oblast veřejného závazku

1. Jakým způsobem byla vymezena služba chráněného bydlení?

„Tak chráněné bydlení je pobytovou službou, která je u nás poskytována v bytech, pro lidi s tělesným postižením, pokud mají i nějaké jiné přidružené. Snažíme se klientům pomoci s péčí o sebe a domácností, když to nezvládají sami.“

2. Jaké jsou cíle chráněného bydlení?

„Tak my to chráněné bydlení máme pro osoby s tělesným postižením, mohou tam být přidružené nějaké jakoby jiné postižení... Já nevím. Máme tu třeba lidi s omezenou svéprávností, ale furt musí být ten člověk schopen si jakoby řídit organizovat tu domácnost. Může tam být třeba zrakové, sluchové postižení k tomu a podobně. No a cílem je vlastně jim nabídnout takový živo tak, jak je v běžné domácnosti. Prostě je to srovnatelný jakoby s vrstevníky, že si fungují, všechno zařizují, organizují tak jak člověk jakoby bez handicapu, akorát mu asistent vlastně dělá ruce a nohy tomu člověku. A tím, že vlastně ta služba by měla být anebo co je takový ten hlavní motiv... aby byla jako ekonomicky udržitelná. Protože pokud by někdo potřeboval asistenci ve dne v noci, tak si ji sám neuhradí, když bude bydlet v bytě. Pokud si platíte asistenta, aby tam s vámi přespával, tak pak se bavíme o asistenci ze 70.000 měsíčně a podobně, což jako ten člověk nemá šanci. No a, takže mi to chráněné bydlení, ten koncept máme tak, že máme pohromadě tak 4 až 5 lidí na jedné adrese a oni se potom tím pádem dělí o náklady na toho asistenta. To znamená, že ten asistent pomáhá vstávat ráno jednomu, pak třeba druhému a v noci tam spí a obíhá všechny čtyři. Ale účtujeme jim tak, ta služba to umožňuje, tak jim účtujeme to, co skutečně jakoby spotřebují jo... ten čas, takže pro ty lidi je to finančně dostupný, ač někteří třeba přesáhnou i ten svůj příspěvek jakoby na péči. Na to poskytujeme i řadu slev, aby to vlastně utáhli. Je tam i ten princip, že kolikrát ten člověk s tím handicapem tam mít u sebe nepotřebuje někoho nonstop... prostě si dělá na počítači, dívá se na televizi... nemusí tam být ten asistent, ale ví, že když se něco stane,

tak ten asistent se pohybuje třeba na těch sousedních bytech a může si ho zavolat. Takže taková je ta hlavní motivace. Aby to bylo ekonomicky vlastně udržitelný přímo pro ty naše klienty, kteří jsou většinou nebo ve 100 % ve 3 nebo 4 stupni závislosti, potřebují hodně do pomoci. No a samozřejmě, aby ta služba byla zvládnutelná i pro tu organizaci jo, protože někde poskytovat 1 člověku 24 hodin denně, tak je to hodně náročné, a to je finančně prostě nákladný. A takhle to vede k určitým úsporám, aby ta služba měla smysl, ale prostě byla udržitelná, no.“

3. Jaká je kapacita zařízení?

3.1. Ze strany klientů

„Tak kapacitu jsme měli do loňského roku 13 lůžek na těch 3 adresách jsme to měli a teďka jsme rozšířili, protože jsme dokončili rekonstrukci domu opět lůžek, takže teď je to 18.“

3.2. Ze strany personálu

„Tak zatím jsme to průběžně počítali a je to 5 úvazků na tým čistě jenom asistentů, kteří jsou různě nakombinováni, že to není jako 5 lidí. Většinou to bývá 10 lidí. Já nevím třeba 3 lidi na plnej úvazek, pak jsou tam nějaký částečný. Do toho dohodáři, aby se tam prostřídali. No a k tomu ještě tam máme vedoucí pracovníky, výchovného pracovníka, a ještě koordinátora služby. Takže teďka si myslím, že tam máme 21 úvazků té přímé péče, plus ještě kancelář, jo, takže na těch 18 lůžek.“

4. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými službami?

4.1. Zdravotnické zařízení, osobní asistence, pečovatelská služba

„Jo...Přímo dohodu takhle nemáme někde uzavřenou, ale už se navzájem známe a třeba zejména chráněné bydlení. To je taková věčná potíž sociálních služeb, a to je poskytování zdravotních úkonů, tak pomáháme klientům vyjednat třeba domácí zdravotní péči nebo spolupracujeme i s dalšími službami. Od různého poradenství, pak jsme oslovovali i na spolupráci ohledně třeba jakoby obětí nějakého násilí... Jo, prostě, co je potřeba, tak jsme v kontaktu a já bych řekla, že i za naše město funguje spolupráce celkem hezky a jmenuje se to „Snídaně neziskovek“ a tam jsme propojení s dalšími organizacemi i v rámci dalších projektů, abychom se znali, takže my se hodně bavíme z té oblasti jakoby pomoci osobám se zdravotním postižením... tak se s těmi organizacemi známe a vídáme se.“.. Vyměňujeme si informace anebo třeba zrovna to je takový hezký příklad je pomoci najít zaměstnání tak jsou organizace, které se přímo tomu věnují... na rozdíl od nás, my samozřejmě tomu klientovi můžeme ho doprovodit někde poradit mu, ale když už si někdo tomu věnuje, má kontakty na ty zaměstnavatele, tak zrovna tam celkem ta výměna informací probíhá. Že říkám, hele, je tady ta organizace, tak tam si to domluv a ten ti jako poradí prostě jak s tou prací dál.“

3. Oblast – Oblast provozu služby

1. Zajišťuje vaše služba stravování pro klienty?

„Tak tady je možnost. My samozřejmě jakoby tím, že jsme v těch bytech tak jako nemáme žádnou... že bychom jako zajišťovali jídelnu a je to na individuální domluvě. Nám se osvědčilo to, že buď někteří klienti si tu stravu nechají dovážet... Jo je teďka možnost si zakoupit takový ty tavené, že to vydrží v té lednici, jo hotovky, takže v tom je další možnost anebo někteří chtějí vařit. Takže potom s nimi ten asistent vaří.“

2. Poskytuje Vaše služba bezbariérový přístup?

- Pokud ne, proč?
„Hmmm... To je úplný základ.“

3. Poskytuje Vaše služba kompenzační pomůcky pro klienty?

„Máme půjčovnu... Když bychom to neměli tak to samozřejmě pomáháme zajistit. Třeba nemáme lůžka, jo, no nebo máme takhle, máme 2 postele, ty jsou teďka rozpůjčované, ale když třeba někdo potřebuje, tak víme, že hospic svaté Alžběty má půjčovnu, má tam víc těch postelí jo anebo mají kyslíkové přístroje, takže taky jako prostě nasměrujeme toho klienta, jinak máme zvedáky, mechanické vozíky, elektrický vozík, takže to normálně tady... jako ta půjčovna není veřejná. Je určena primárně pro naše klienty v případě, kdy zaměstnanci si někdo zlomí v rodině nohu půjčuje si vozík a tak, takže máme.“

4. Je ve Vaší službě pravidelná aktivizace klientů? Jaká?

„Jo máme teďka pracovníci, které hodně šikovná. To je vlastně takový ten výchovný nepedagogický pracovník a je to povinnost vlastně v rámci registrace a té služby tady tu pozici tam mít vytvořenou a tady ta pracovnice jakoby dělá různé aktivity typu výlet, velikonoční tvoření a podobně, případně pokud by ten člověk něco se individuálně ozval, že by uvítal tak sháníme dobrovolníky. Prostě je to takový hodně individuální na míru. Jo, ale řada i těch klientů jako o to nemá zájem prostě vyjedou si jakoby to svoje, což je zase dobře, aby nebyli závislí jenom na té službě. Jo tam je nejlepší, to, když mají prostě tu síť těch kontaktů i mimo tu službu, aby to nebylo, že jenom všechno zajišťuje jakoby ta služba, aby žili, prostě fakt tím běžným jako životem.“

5. Mají klienti ve Vaší službě možnost rehabilitací?

„To externě prostě.“

6. Je Vaší službou poskytován transport klientů?

- Pokud ne, proč?

„Ano. Od loňského roku už máme bezbariérové auto, takže tam za nějakou úplatu 5 korun za kilometr je můžeme i vozit nyní, což je super, protože je využíváné.“

7. Jak Vaše služba zajišťuje medikaci klientů?

„To určitě jo, to to je furt neřešená oblast, jako to trápí i vlastně ty terénní služby, protože tam přijdou je tam ten pracovník sám a má tam já nevím... jestli seniora nebo člověka, který se nemůže to dát do pusy ten lék, tak to je velký problém a samozřejmě je to věc, kterou jakoby řešíme a snažíme se jakoby to zvládnout, protože, aby přišel domácí zdravotní péče na to, že někomu dá do pusy jako pilulku, tak na to prostě nechodí, ani by to nezvládali, je to prostě ekonomicky nerentabilní, takže se snažíme to určitou cestou řešit spoluprací. Já nevím s nějakým obvodákem, že nám předepíše, abychom měli někde potvrzení, že opravdu toto ten člověk může a snažíme se to nějak vymyslet, ale je to všechno prostě mimo zákon toto.“

4. Oblast – Oblast financování

1. Pomáhal Vám někdo z hlediska financí se založením Vaší organizace?

„Tak, tím, že to bylo založený v roce 1996, rozbíhalo se to 2004, tak to už jako by šlo mimo mě. Ale vím, že tam už se podávali v těch začátcích žádosti o dotace. Předtím to bylo víc takový punkový. Celkově to prostředí těch sociálních služeb teďka, už to má nějaký systém. Je to mnohem složitější se do toho systému a jakoby dostat než předtím, takže tam to nějak bych řekla, zvládal

pan ředitel s lidmi, kteří tu organizaci založili, že to byli většinou nějaký speciální pedagogové a tak, takže tak vznikaly vlastně první dotace. No a potom už si to dělal vlastně pan ředitel sám předtím pak jsem to převzala já a je to taky taková škola, jakože oni zrovna v té době, když jsem nastoupila, tak měnili ten systém, takže každé rok ty dotace byly trošičku jinak, teď už se to ustálilo, jo... poslední roky, takže to jsem ráda. Ale je to takový, že si na to člověk musí hodně přijít sám jo, jako můžete si doptat. Zavoláte si na ten kraj na to ekonomicky oddělení. Jo... ptáte se třeba, jak to funguje. Máte k tomu třeba kraj vydává náš jihomoravský, zas třeba v tom olomouckým to může být jinak. Tak vydává takový jakoby nějaký manuál k tomu, jak se žádá o tu dotaci, jak se vypočítá se k tomu takový vzorečky jo. Ale musíš se s tím člověk prostě popasovat a zjistit, co sám, prostě pokud jako nezjistíte on, někdo vám to vlastně takhle neřekne, no.“

2. Jaký je Váš největší zdroj příjmů?

„Tak ministerstvo práce a sociálních věcí a ta dotace vlastně jde přes kraj, tak to je drtivá většina.“

3. Z jakých finančních prostředků hradí klienti Vaši službu?

- Invalidní důchod, příspěvek na péči, HN, příspěvek na mobilitu
- Prosím, pokud je to možné, jaké je zastoupení finančních prostředků procentuálně?

„Je to příspěvek na péči a vlastně potom invalidní důchod. Z toho si uhradí, že jo dle zákona. Oni tam mají takový ten lůžko-den, tu sazbu. Takže to čerpají většinou jakoby z toho důchodu. No a zbytek z toho příspěvku na péči, ne všichni vyčerpají příspěvek na péči celý jo, záleží, jak ten člověk to má zorganizovaný. Co si třeba sám jakoby zvládne, takže někdo to má hodně dobré ač je třeba já nevím, ve 3 stupni, tam máme 2 lidi a ta spotřeba té péče může být enormně odlišné. Na ty 4 stupně si myslím, že je hodně málo na rozlišení těch dovedností, takže i třeba zejména v té trojce se to strašně liší ve čtverce taky máme, že někteří nechtějí skoro nic, ale to je fakt, že tam je honíme se koupat a tak a někteří toho potřebují hodně a nemáme to udělaný tak, že teďka máme od sté hodiny v měsíci slevu jakoby na tu hodinu péče, aby s tím vyšli. Takže to mám podle toho dopočítané. Zatím to nějak jako vychází, takže dobrý super.“

4. Má Vaše organizace nějaké dlouhodobé sponzory?

- Pokud ano, jedná se o materiální, nebo finanční prostředky?

„Snažíme se o fundraising. Zatím musím říct, že chráněnkou tam jsme spíš dofinancovali takový věci, že potřebujeme něco pořídit. Jo, ale na ten běžný provoz musím říct, že zatím dotace vystačili. Je pravda, že v tom roce 2017 a 2018 tak ten systém dotací nebyl nastavený tak, jak je teď a tam nám peníze chyběly a tam se šlo třeba po nadacích. Jo, takže jsme požádali nadaci 300.000 a tím se dofinancovala ta služba. Teďka to vychází jinak samozřejmě fundraising se snažíme, hodně to jde na různý volnočasový aktivity nebo právě na ty výlety pro klienty, tak tam jako šoupáme potom ty dary a financujeme to vlastně ze sbírek a darů.“

5. Jaký podíl má v rámci financování PR organizace?

- Benefiční akce, sbírky, spolupráce se slavnými osobnostmi, média

„Jo, toto je taková těžko měřitelná jakoby činnost, ale bereme to, že to je prostě nezbytný k tomu i vůbec tomu fungování jako takovému. A má to třeba dopad i vlastně interně na vaše zaměstnance, že informujeme o tom, co děláme, že se prostě snažíte být transparentní, jako co se děje, protože je vlastně máte veřejný prostředky, žejo máte ty dary. takže musíte s nimi jakoby účelně, hospodárně, efektivně jakoby vynaložit, takže my to vnímáme, jako že to je to je úplná jakoby samozřejmost k tomu základnímu fungování, že to nemusí být ani dopad, že nám někdo dá dar, ale abychom měli důvěru klientů, důvěru zaměstnanců, důvěru, třeba těch donátorů, tak

to prostě je toho součástí. A je to taková věc, že se nám to potom někdy třeba vrátí i v těch darech úplně nečekaně jo že nás někdo někde doporučí, třeba i klient řekne, že je s námi spokojený a dostane se k nám někdo, že řekne, já vás chci podpořit, protože tady někdo prostě vás jako doporučí, takže to je taková asi práce, bez které si myslím, že už to jakoby vůbec nešlo.“

6. Má Vaše organizace chráněnou dílnu, nebo jiný příjem financí, na kterém se podílí klienti?
„To nemáme, ale většina našich klientů není schopna úplně vyrábět něco, co by jako mělo potom ten dopad, ale je to taková hudba. Budoucnosti třeba nějaký sociální podnikání. Uvidíme, jaká nás vítr zanese.“
7. Jaký je ceník Vaší služby za měsíc?
„Teď je to tak, že pokud ten člověk je v bytě sám, tak platí tu maximální sazbu 280 korun za ten lůžko den, pokud má sdílený bydlení, což máme třeba v jednom bytě, tam máme 2 dámy. Je to velký byt, každá má svůj pokoj, tam mají 250 anebo je to sdílené bydlení i v tom smyslu, že asistenti tam mají někde v rohu postel jo, takže je tam letí míň. No a teďka platí podle mě 135 korun za hodinu péče s tím, že od té své hodiny už je to vlastně za stovku. Zatím nemáme v plánu, to měnit... budeme zdražovat asistenci tam už není zbylí. Jo, takže to máme 135 a těch 10é jsem říkala. Jo s tím, že máme ještě i možnost, že můžu u toho člověka přespát někdo přes noc, ale aby se pak nám nestalo, protože máme zkušenost už u některých klientů, že se tam nastěhují různý individua a pak by tam zdarma bydleli. Tak tam máme sazbu 50 korun a prostě za noc, že tam třeba přespí nějaká osoba blízká, takže. Někteří to tam využívají, že třeba tam přespává tatínek, protože se chce podílet na té péči, tak třeba já nevím dvakrát do týdne tam přespí.“

5. Oblast – Oblast dodatečná

1. Je zde něco, co byste chtěl/chtěla uvést a nezaznělo to zde?

„Tak ta služba prošla celkem turbulentním vývojem, protože od toho roku 2021 se začala rozšiřovat. My jsme strašně dlouho, vlastně 10 let jsme měli jakoby 4 lůžka. Prvně to bylo to nezávislý bydlení, pak teda to chráněné bydlení. Pak se začala ta služba rozšiřovat tím, že jsme museli upravit ty metodiky, trošku to nastavit jinak jo, protože přece jenom v té větší skupině najednou to pestřejší všechno, jinak fungují ty směny, tak jsme to museli přenastavit a cílem bylo vlastně tu službu rozšířit, protože tady vůbec taková nebyla a teďka naše nejbližší vize je prostě tu službu stabilizovat po tom všem rozšiřování i vlastně teď se rozšiřujeme, protože obsazujeme ten dům, který jsme nově zrekonstruovali, tak teďka si chvíli zastavit a nechat si všechno jakoby sednout a zaběhat, protože. To chráněné bydlení je hodně náročná služba. Jo na adaptaci toho člověka, který tam přijde, tak potřebuje nějakou podporu. Je to nějaký období, než si tam prostě jakoby rozkouká a vlastně jak si nastavit to, jak toho člověka podpořit, aby šel někam dál a jestli už je to třeba stopstav, že už jako dál jsou už jako neposuneme a je to takhle prostě dobrý, jo nastavit i kritéria, kdy třeba je to jakoby spolupráce nefunguje, protože taky jsme museli, třeba že ten klient spolupracoval, ukončit to já mám, třeba tam byly drogy, alkohol a podobně, a to už jakoby je mimo možnosti té služby. Takže dotáhnout vlastně aktualizaci těch metodik furt teda je to never-ending story a až si to všechno sedne, protože i vlastně potřebujete schopný personál, to je taky takový základ, že si musíte dobře zaškolit, protože když je špatně za školíte, pak je pošlete na službu. Může to úplně rozhodit a skončí vám.“

„Až s tím rozšiřováním samozřejmě nastoupila obrovská spousta dalších lidí. Jo, byla to i zátěž na mzdový zpracování, personální zpracování tady v kanceláři, takže takový jako rozšiřování té služby vůbec není jednoduchý. No tak po všech těch jako aspektech vyšla. Takže teďka furt říkám, že

bude stabilizace a to, co my se spíš teďka jako směřujeme a chceme rozšířit, tak jsou volnočasové aktivity. To je prostě úplně díra. Na trhu mě přijde moc jako sem tam jsou, ale je obecně pro děti s handicapem. Jo potažmo až pro ty dospělí tak, jako jsou tady organizace, který se tomu věnují – nějaký sport a tak, ale vlastně je to strašně málo. Takže my potom, když řešíme to nějaké vyžití pro ty naše klienty, tak je to takové složitější trošku, no jako měli, protože není nic horšího, než když ten člověk je doma a nemá jakoby co dělat. Je to strašně ubíjející jo a nikdo nic tak naučený, že jako na jednu stranu je to ubíjí a na druhou stranu tu energii nechtějí vynaložit jo dobrého, ale když se někam posunuli, no.“

„Já jsem nastupovala za takových okolností, kdy právě ta organizace byla milion ve ztrátě, takže jsem vůbec jako nevěděla, co to přinese. Jo a dá se říct, že po tom prvním půlroce jsem si říkala. Protože se řešilo, jestli vůbec to nezávislý bydlení tehdy jako budeme v něm pokračovat, nebo to zrušíme. No ale tak mě nějak přišlo, že je domov kvůli tomu byl založený, kdysi je v tom roce 1996, takže má smysl v tom pokračovat. No a asistence je prostě bez diskuze. Služba, která je potřebná a řekla bych, že ty věci se, že jsem neměla nějakou představu, že ty věci přichází úplně sami, že to tak jako plyne a někdo přijde s něčím, že by se to mohlo dělat, nebo mě něco napadne a zapadá to prostě do toho konceptu, aby lidi žili ve své domácnosti naplněný život, takže pak se to na to nabalí. Jo, takže se nám postupně nabalily příměstský tábory naprosto úžasného projektu děcka jako s postižením, který tady vlastně jo jako vůbec nebyly. Tedka vím, že to dělá třeba 1 týden něco Eliada, v Barce dělají divadelní tábor, ale v takovém rozsahu, jak to děláme, to vlastně vůbec není. Jo, a přitom je to tak skvělá věc, takže my máme třeba tady ty celý léto, kdy máme ty turnusy, tak máme během tří hodin třeba obsazený jo, takže fakt je to to, co je potřeba. Chybí tam. Takže řekla bych, že ty věci se sami nabízí vždycky, co vlastně chybí, co je potřeba.“

10.4 Rozhovor s organizací č. 3

1. Oblast – Oblast vzniku služby

1. Kdy služba vznikla?

„V obecnosti centrum sociálních služeb vzniklo prvně v roce 1958, kde bylo původně toto centrum zařazeno jako ústav sociální péče. Někdy od roku 1975 došlo k významným změnám s novým ředitelem, a tak se po roce 1990 kdy přešla správa centra pod Ministerstvo práce a sociálních věcí. Chráněné bydlení jako takové však vzniklo v roce 2007.“

2. Za jakých okolností služba vznikla?

„Jak jsem již zmiňovala, došlo k velké transformaci sociálních služeb, což dalo možnost, abychom se jako zařízení rozšířili. Taky vznikl nový zákon o sociálních službách a především, co si myslím, že je nejdůležitější, tak vznikla poptávka ze strany klientely. Potřebovali integraci do ostatních kolektivů, kde budou přijímání a bylo vhodné to rovnou spojit s nějakým typem komunitního zařízení či služby.“

3. Jaký jste zvolili postup pro založení?

„Tím, že jsme byli centrem sociální služeb, tak už jsme měli nějaké služby zaregistrované. Nicméně registrace jako taková se registruje u příslušného krajského úřadu na základě písemné žádosti.“

3.1. Jakou formu podnikání jste zvolili a proč?

„Jsme příspěvkovou organizací. Více informací bohužel nevím.“

2. Oblast – Oblast veřejného závazku

1. Jakým způsobem byla vymezena služba chráněného bydlení?

„Službu chráněné bydlení popisuje detailně stát, je jasné, že některých jednotlivých definicích a toho, co musí chráněné bydlení splňovat se musíme držet. Naším cílem bylo opravdu vyhovět požadavkům nebo spíše přání momentálních klientů a to tedy, že budou mít možnost někde komunitně bydlet spolu, a tak se i integrovat lépe do společnosti.“

2. Jaké jsou cíle chráněného bydlení?

„Cílem je poskytování takových služeb, které umožní uživatelům vést plnohodnotný život v běžném prostředí, maximální posilování jejich soběstačnosti vlastních kompetencí a respektování jejich osobních názorů a individuálních potřeb, rozšiřování tohoto typu bydlení pro další uživatele. Zároveň je naší snahou podporovat lidi s mentálním postižením za podpory asistentů v samostatných domovech či bytech, cílem je aby žili co nejvíce podobně jaké normální lidé – svobodně, samostatní a taky zodpovědně za svůj život. Samozřejmě je nenecháváme dělat všechno co si usmyslí, pokud je to ohrožuje, a proto je tam někdo z kolegů asistentů.“

3. Jaká je kapacita zařízení?

3.1. Ze strany klientů

„Celkově má zařízení kapacitu 17 osob. S tím, že jim službu poskytujeme ve dvou domovech a třech bytech.“

3.2. Ze strany personálu

„V rámci chráněného bydlení máme vedoucího CHB, dále sociálního pracovníka a také asistenty, dohromady to je nějakých 5,45 úvazku. Zároveň nám pomáhá několik dobrovolníků a lidí pracujících na DPP/DPČ.“

4. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými službami?

4.1. Zdravotnické zařízení, osobní asistence, pečovatelská služba

„Ano samozřejmě jako služba spolupracujeme s lékaři či jinými odbornými institucemi, které klienti potřebují ke svému životu. Nicméně velmi rádi využíváme taky službu sociálních rehabilitací, kterou vnímáme pro naše klienty jako potřebnou.“

3. Oblast – Oblast provozu služby

1. Zajišťuje vaše služba stravování pro klienty?

„Klienti mají na výběr ze dvou možností, mohou u nás čerpat celodenní stravu, kterou jim můžeme zajistit – snídaně, oběd a večeře. Popřípadě je možné za pomoci asistenta, který dochází do domácnosti klientovi s vařením pomoci. Stravu jako takovou klienti mít musí, tudíž volí mezi těmito dvěma možnostmi.“

2. Poskytuje Vaše služba bezbariérový přístup?

- Pokud ne, proč?

„Neposkytujeme, momentálně ani není potřeba bezbariérových přístupů jak do domů nebo do bytů, ve kterých klienty teď ubytováváme.“

3. Poskytuje Vaše služba kompenzační pomůcky pro klienty?

„Ano – běžně. Pokud klient nějakou pomůcku shání a je v našich silách mu ji zapůjčit, tak ta možnost u nás je. Zároveň v případě, že takovou pomůcku zrovna nemáme hledáme jiné alternativy, jak pomůcku klientovi zajistit.“

4. Je ve Vaší službě pravidelná aktivizace klientů? Jaká?

„Ano, možnosti aktivizace tady je. Máme různé programy, klienti si na základě svých potřeb mohou říct, na jakou aktivizaci by chtěli přijít nebo co by zrovna chtěli dělat. Chodíme různě na výlety, přehazovanou, hrajeme kopanou nebo boccu, stolní tenis nebo docházíme různě do divadel, snažíme o nácvik a upevňování dovedností a znalostí – hodnota peněz, čtení, psaní a komunikace. Všechny tyto aktivity jsou pro klienty i nás důležité.“

5. Mají klienti ve Vaší službě možnost rehabilitací?

„Ano, je možnost to zajistit z vnějších zdrojů.“

6. Je Vaší službou poskytován transport klientů?

- Pokud ne, proč?

„Snažíme se především, aby klienti byli schopni buď cestovat sami, nebo v případě, kdy to nezvládnou, aby byli využity primárně externí zdroje. V případě, že to není možné, tak transport poskytujeme, za úhradu.“

7. Jak Vaše služba zajišťuje medikaci klientů?

„Klienti si sami berou léky, samozřejmě se je snaží podporovat personál, který nad braním léků dohlíží, snaží se o to medikaci co nejvíce usnadnit klientovi, jako je například popis lékovničky nebo léků.“

4. Oblast – Oblast financování

1. Pomáhal Vám někdo z hlediska financí se založením Vaší organizace?

„S ohledem na založení nevím, pravděpodobně tím, že spadáme pod MPSV, tak nám pomohl stát skrze dotace.“

2. Jaký je Váš největší zdroj příjmů?

„Největším zdrojem našich příjmů jsou samozřejmě dotace, to tvoří markantní část celkově financí v rámci naší organizace. Nedílnou součástí jsou také ale zisky z poskytovaných služeb od našich klientů.“

3. Z jakých finančních prostředků hradí klienti Vaši službu?

- Invalidní důchod, příspěvek na péči, HN, příspěvek na mobilitu
- Prosím, pokud je to možné, jaké je zastoupení finančních prostředků procentuálně?

„Naši klienti čerpají invalidní důchod, takže většinu svých potřeb platí z toho... potom mají teda ještě příspěvek na péči, který platí jejich čerpanou péči u nás, samozřejmě také bojujeme s tím, že někdy klientům nevychází finance, něco si doplácí ale není to moc.“

4. Má Vaše organizace nějaké dlouhodobé sponzory?

- Pokud ano, jedná se o materiální, nebo finanční prostředky?

„Ano, jedná se o materiální vybavení i finanční prostředky. Většinu našich sponzorů máme uvedenou ve výroční zprávě.“

5. Jaký podíl má v rámci financování PR organizace?

- Benefiční akce, sbírky, spolupráce se slavnými osobnostmi, média

„Ano, ale bezvýznamné pro chod naší služby.“

6. Má Vaše organizace chráněnou dílnu, nebo jiný příjem financí, na kterém se podílí klienti?

„Máme velmi hezké webové stránky, kde je možnost poskytnout finanční podporu, pokud se člověk rozhodne. Myslím, že celkově PR v tom hraje také svoji roli, nemusí být nikterak velká, ale prezentace služby navenek je důležitá.“

7. Jaký je ceník Vaší služby za měsíc?

„Každoročně jiný, ceník je sice vymezen vyhláškou 505/2006, takže my jako poskytovatel se více méně držíme tohoto limitu s přihlédnutím ke změnám a valorizacím samozřejmě. Nicméně tarifní sazba za 1 hodinu úkonu péče máme za 134 Kč.“

5. Oblast – Oblast dodatečná

2. Je zde něco, co byste chtěl/chtěla uvést a nezaznělo to zde?

„Řekla bych, že v rámci naší služby jsme spokojeni. Co je hlavní tak je to, že jsou spokojení klienti, což je pro nás důležité. Samozřejmě druhou stránkou věci je náročnost tohoto povolání, které není dobře finančně ohodnocení, platy jsou nízké tudíž i zaměstnanci jsou méně spokojeni.“

10.5 Rozhovor s organizací č. 4

1. Oblast – Oblast vzniku služby

1. Kdy služba vznikla?

„Ona historie domova sahá hodně daleko, myslím, že důležité je zmínit rok 2001, kdy jsme se stali příspěvkovou organizací zřízenou Jihomoravským krajem. Do té doby si nějak furt přehazovali. Domov se různě měnil a největším cílem bylo, aby zde byla bezbariérovost pro naše klienty. Chráněné bydlení jako takové se zaregistrovalo v roce 2016 a funguje do dnes.“

2. Za jakých okolností služba vznikla?

„Přišlo nám, že je stále málo služeb pro osoby, které mají různé typy postižení. Tím, že domov byl pobytovou službou, tak jsme zjišťovali, že někteří klienti jsou velmi schopní s potřebovali by menší míru podpory, nebo byli naopak moc mladí, tak jsme tím vznikla možnost chráněného bydlení, kde by člověk mohl bydlet, a ještě se o sebe starat do takové míry, kdy to zvládá sám. Zároveň chceme vytvářet podobně bydlení jako v rodině.“

3. Jaký jste zvolili postup pro založení?

„Založil nás Jihomoravský kraj jako státní subjekt. Předpokládám ale, že jsme museli projít registrací stejně jako ostatní sociální služby, které u nás chtějí fungovat. Výhodou ale asi bylo, že zřizovatelem byl přímo kraj, takže nás to nějak minulo.“

3.1. Jakou formu podnikání jste zvolili a proč?

„My jsme příspěvkovou organizací, předpokládám, že kraj uznal, že to tak bude pro všechny vhodné. Příspěvkové organizace často zakládá stát nebo kraj, takže je to nejčastější a nejvhodnější formou.“

2. Oblast – Oblast veřejného závazku

1. Jakým způsobem byla vymezena služba chráněného bydlení?

„Pro nás je naše chráněné bydlení určeno hlavně pro osoby se zdravotním postižením, především to tělesné. Celým smyslem našeho chráněného bydlení je bezbariérovost protože, nemůžete mít bariérovou službu pro lidi na invalidních vozících. Chceme pro lidi především to, aby byli schopni žít samostatně v našem zařízení, za podpory kolegů, pokud už to nejde samostatně někde u nich doma. V chráněném bydlení máme tedy 12 míst, tak abychom se mohli každému člověku opravdu věnovat individuálně.“

2. Jaké jsou cíle chráněného bydlení?

„Myslím, že se snažíme vytvořit co nejpřirozenější podmínky pro život lidí s postižením... hmm... řekla bych že se snažíme o to, aby každý člověk měl co nejvíce individuální přístup a aby se i přes své postižení snažil žít normální život jako ostatní, aby dělal stejné věci a pokud je nedokáže, tak

jim s nimi samozřejmě pomůžeme, nenecháváme je na holičkách, že bychom je nutili, že to prostě musí zvládnout samo ať se děje co se děje.“

3. Jaká je kapacita zařízení?

3.1. Ze strany klientů

„My máme na domově 12 míst, které nabízíme jak ve dvoulůžkových, tak jednolůžkových pokojích. Ty dvoulůžkové máme jenom dva, jinak mohou bydlet samostatně.“

3.2. Ze strany personálu

„U nás je personálu hodně, což se nemusí zdát máme 10 úvazků, ale není to tak, že všichni jsou tady na plný úvazek. Většinou máme asistenty/pečovatele, kteří tu musí jeden plný úvazek a střídají se. Máme tady potom sociálního pracovníka, aktivizačního pracovníky a taky vedoucího Chráněného bydlení.“

4. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými službami?

4.1. Zdravotnické zařízení, osobní asistence, pečovatelská služba

„Spolupracujeme s lékaři ať už to jsou praktici nebo také odborníci. Na Domově nemáme možnost využití rehabilitační pracovníci, ale je zde možnost tuto poptávku zajistit taky externě. Dále jsme v kontaktu s ostatními sociálními službami.“

3. Oblast – Oblast provozu služby

1. Zajišťuje vaše služba stravování pro klienty?

„Klienti mají možnost si vařit, pracovníci jim pomohou s realizací nákupu v případě, že by potřebovali pomoci s realizací, tak samozřejmě i s vařením. Mohou si ale externě nechávat dovážet obědy, je to na nich, co si zvolí.“

2. Poskytuje Vaše služba bezbariérový přístup?

- Pokud ne, proč?

„Ano, nedokážu si představit, že by to tak nebylo.“

3. Poskytuje Vaše služba kompenzační pomůcky pro klienty?

„Ano, pokud to klient potřebuje.“

4. Je ve Vaší službě pravidelná aktivizace klientů? Jaká?

„Myslím, že aktivizace je důležitá, proto ji taky poskytujeme. Záleží hodně na klientovi, co by chtěl. Pokud má zájem o individuální program, určitě to je možné zajistit. Mají možnost kroužku vaření, společenských her, boccu nebo výletů po okolí. Všechno je to hodně po domluvě.“

5. Mají klienti ve Vaší službě možnost rehabilitací?

„Mohou využít návštěvu rehabilitační sestry v Domově, ale také externě.“

6. Je Vaší službou poskytován transport klientů?

- Pokud ne, proč?

„Ano, pokud to klient potřebuje. Samozřejmě se ale snažíme, aby byli schopni si své věci vyjednat i samostatně.“

7. Jak Vaše služba zajišťuje medikaci klientů?

„Snažíme se aby byli klienti schopni si sami nachystat za podpory pracovníků léky, samozřejmě v případě potřeby pokud to lze, tak pracovník asistuje.“

4. Oblast – Oblast financování

1. Pomáhal Vám někdo z hlediska financí se založením Vaší organizace?

„Řekla bych, že kraj nám hodně pomohl skrze dotace, které dostáváme.“

2. Jaký je Váš největší zdroj příjmů?

„Řekla bych že největší zdroj jsou dotace a příspěvky od zřizovatele a poté také dary od sponzorů. Máme taky samozřejmě nějaký zisk od klientů, za platby za naše služby, ale netvoří to velkou část na chod celého domova.“

3. Z jakých finančních prostředků hradí klienti Vaši službu?

- Invalidní důchod, příspěvek na péči, HN, příspěvek na mobilitu
- Prosim, pokud je to možné, jaké je zastoupení finančních prostředků procentuálně?

„Klienti mají často invalidní důchod, taky přiznaný příspěvek na péči, ze kterého si hradí většinu služeb čerpaných u nás. Největší počet klientů s příspěvkem na péči máme ve třetím a čtvrtém stupni, tam vnímám, že finance jsou velké.“

4. Má Vaše organizace nějaké dlouhodobé sponzory?

- Pokud ano, jedná se o materiální, nebo finanční prostředky?

„Věřím, že ano, nejsem si ale jistá, zda to jsou velké částky, které by měly vliv na fungování domova.“

5. Jaký podíl má v rámci financování PR organizace?

- Benefiční akce, sbírky, spolupráce se slavnými osobnostmi, média

„Máme moc hezké webové stránky, většinu informací máme opravdu transparentní a snažíme se být k lidem otevření. Což si myslím, že se nám vyplácí. Myslím, že pak získáváme taky nové sponzory nebo hlavně dobrovolníky, kteří nám kolikrát velmi pomáhají s chodem našich služeb nebo aktivizací klientů.“

6. Má Vaše organizace chráněnou dílnu, nebo jiný příjem financí, na kterém se podílí klienti?

„Nemáme.“

7. Jaký je ceník Vaší služby za měsíc?

„Úkony péče máme stanoveny na 155 Kč za hodinu do 80 hodin a nad 80 hodin to máme pak stanovené na 135 Kč za hodinu. Co se týče ubytování u nás tak tam je to stanovené na 257 Kč za den.“

5. Oblast – Oblast dodatečná

1. Je zde něco, co byste chtěl/chtěla uvést a nezaznělo to zde?

„Věřím, že naše zařízení se bude posouvat dál a bude se zlepšovat, mám dobrý pocit z toho, že jsou u nás klienti šťastní.“

10.6 Rozhovor s organizací č. 5

1. Oblast – Oblast vzniku služby

1. Kdy služba vznikla?

„Služba chráněného bydlení vznikla v roce 2007, samotná organizace a služby ale vznikli mnohem dříve.“

2. Za jakých okolností služba vznikla?

„Věřím, že to byla poptávka, co nám vnukla nápad rozjet službu chráněného bydlení. I přesto jak rozsáhlá síť sociálních služeb je, tak to není dostatečné, což nám potvrzuje téměř opakovaná plná obloženost naší služby a poradník žádostí.“

3. Jaký jste zvolili postup pro založení?

„Došlo ke zřízení registrace na krajském úřadu, tím že spadáme pod Ústecký kraj, tak to bylo tam. Ono zřízení takové registrace není sranda... Hm musí tam být údaje o té službě, jak ji chcete konkrétně realizovat nebo to kde ji vůbec chcete mít. Pokud nic takového nemáte, tak je to k ničemu, všechno je potřeba doložit.“

3.1. Jakou formu podnikání jste zvolili a proč?

„Jsme zaregistrovaní jako příspěvková organizace, což je nezisková nestátní organizace.“

2. Oblast – Oblast veřejného závazku

1. Jakým způsobem byla vymezena služba chráněného bydlení?

„Řídíme se vymezením dle zákona 108/2006., o sociálních službách, poskytujeme to, co je v zákoně dáno, tak aby nedocházelo k porušování ustanovení. V obecnosti se ale snažíme o to, aby lidé s postižením nebyli závislí na druhé osobě nebo na sociální službě. Myslím si, že u nás je to dobré znázornit na schodech, nesnažíme se, aby klienti šli dolů, ale stává se to, člověk může přejít z chráněného bydlení na domov. No, ale primárním cílem je to, aby člověk šel i opačným směrem, začne v domově pro osoby se zdravotním postižením, ale je tak šikovný, že přejde do chráněného bydlení, kde zkouší život více samostatně a jo.. někdy se to stane, že člověk přejde do vlastního bytu a využívá jen podporu samostatného bydlení no.“

2. Jaké jsou cíle chráněného bydlení?

„Naším cílem je vést klienty k samostatnému životu, co nejvíc to jde. Rodič se o člověka s postižením nebude schopnej starat furt, proto když k nám člověk nastupuje, tak se domlouváme na zakázce, která by měla směřovat k tomu, že bude schopnej se starat o sám, dokud to jde, dokáže se tam rozhodnout a přijmout za dané rozhodnutí taky zodpovědnost. Jasně, ne vždycky člověk všechno zvládne sám, a proto má pracovníky, kteří mu pomáhají.“

3. Jaká je kapacita zařízení?

3.1. Ze strany klientů

„Kapacitu máme 22 lůžek.“

3.2. Ze strany personálu

„Na úvazky to je to 7, máme dohromady cca 5 úvazků jen na pečovatele.“

4. Spolupracuje chráněné bydlení s jinými službami?

4.1. Zdravotnické zařízení, osobní asistence, pečovatelská služba

„Ano, je to nedílnou součástí naší služby, stejně jako normální člověk, který chodí k lékaři, tak i naši klienti musí k lékařům docházet a ti jim různě předepisují medikaci, kterou musí brát. Samozřejmě záleží ještě na klientovi, jestli potřebuje využívat nějakou jinou službu, pokud nejsme schopni to zajistit z našich sil, tak klienta odkazujeme jinam a to fakt záleží na tom, co řeší, nejsme třeba právníci, neumíme sepsat návrhy nebo něco takového, tak to musí jít klient jinam.“

3. Oblast – Oblast provozu služby

1. Zajišťuje vaše služba stravování pro klienty?

„Pokud se bavíme o celodenní stravě tak tu nezajišťujeme. Klienti mohou od externí firmy odebírat obědy, kde si sami vybírají, co by chtěli na jídlo, nemají jen jednu možnost. Obědy jim pak dovezou. Co se týče snídaně a večeří nebo svačin, tak to si klienti zajišťují sami... můžou si s pracovníkem sestavit nákup a zajít společně nakoupit, pak společně třeba i vaří.“

2. Poskytuje Vaše služba bezbariérový přístup?

- Pokud ne, proč?

„Ano, část našich bytů/domovů je bezbariérových.“

3. Poskytuje Vaše služba kompenzační pomůcky pro klienty?

„Pokud klient nějaké pomůcky potřebuje, zařizujeme je z externích zdrojů, samotnou půjčovnu nemáme. Samozřejmě nějaké pomůcky máme k zapůjčení ale není jich mnoho.“

4. Je ve Vaší službě pravidelná aktivizace klientů? Jaká?

„Hodně záleží i na tom, co chtějí klienti dělat, takže ta aktivizace je hodně individuální, protože ne vždycky chtějí všichni dělat tu samou věc. Ale potom se snažíme dělat i skupinové aktivity, měli jsme posledně hawaii party, nebo letní kino, to se klientům moc líbilo. Chceme jim ten život u nás zpestřit co nejlíc to jde.“

5. Mají klienti ve Vaší službě možnost rehabilitací?

„Mohou využít rehabilitací mimo zařízení, u nás není k dispozici rehabilitační sestra nebo něco takového.“

6. Je Vaší službou poskytován transport klientů?

- Pokud ne, proč?

„Ano, máme však stanovenou sazbu a to 11 Kč za 1 km.“

7. Jak Vaše služba zajišťuje medikaci klientů?

„Máme možnost nachystání léků, kdy je tahle služba nebo úkon zpoplatněn a to 50 Kč za jeden úkon. Jo, taky se snažíme, aby byli klienti schopni si to nachystat sami, třeba jen pod dohledem pracovníka, ale ne vždycky se to daří, někdo se to naučí rychle ví, co a jak, někomu to trvá a někdo se to nenaučí nikdy.“

4. Oblast – Oblast financování

1. Pomáhal Vám někdo z hlediska financí se založením Vaší organizace?
„Dostali jsme hodně dotací, ale více k tomu nevím u založení organizace jsem bohužel nebyla, takže na tu otázku nedokáži odpovědět, ale při zrodu sociálně terapeutické dílny jsme dostali dotace, které nám pomohli pokrýt počáteční náklady...“
2. Jaký je Váš největší zdroj příjmů?
„Velkou část dostáváme formou dotací, taky asi nějaké sponzorské dary nebo úhrady od klientů.“
3. Z jakých finančních prostředků hradí klienti Vaši službu?
 - Invalidní důchod, příspěvek na péči, HN, příspěvek na mobilitu
 - Prosim, pokud je to možné, jaké je zastoupení finančních prostředků procentuálně?
„Máme různorodé klienty, ti převážně pobírají invalidní důchod, takže mají na úhradu třeba bydlení, pak berou příspěvek na péči, kterým si hradí úkony péče, které u nás čerpají. Někomu vystačí ten příspěvek, co má někomu ne, potom řešíme, co s tím. Snažíme se tak, aby člověk mohl zvládat více věcí sám, nebo se snažíme o zvýšení financí. Hodně a valnou většinu příjmu tvoří právě invalidní důchod.“
4. Má Vaše organizace nějaké dlouhodobé sponzory?
 - Pokud ano, jedná se o materiální, nebo finanční prostředky?
„Určitě.“
5. Jaký podíl má v rámci financování PR organizace?
 - Benefiční akce, sbírky, spolupráce se slavnými osobnostmi, média
„Myslím si, že hodně dělá naš časopis, který pravidelně vydáváme. Snažíme se tam shrnout to, co se dělo u nás ve službách a co nás čeká. Takže asi tohle může být pro lidi zajímavé. Také máme naši dílnu, která nám pomáhá vydělávat nějaké finance, taky to zabaví klienty, mají náplň práce.“
6. Má Vaše organizace chráněnou dílnu, nebo jiný příjem financí, na kterém se podílí klienti?
„Ano máme, je to vlastně sociálně terapeutická dílna, kam klienti mohou docházet a vytvářet různé výrobky, nebo věci, které je zrovna napadnou.“
7. Jaký je ceník Vaší služby za měsíc?

latí se 155 Kč za hodinu do 80 hodin a nad 80 hodin pak na 135 Kč za hodinu. Máme pak další oblasti, za které si klienti platí, jako je třeba aktivizace nad rámec, odvoz autem, aromaterapie, dokonce canisterapie nebo opravy v bytě apod. Hodně záleží, co klienti zrovna požadují.“

5. Oblast – Oblast dodatečná

1. Je zde něco, co byste chtěl/chtěla uvést a nezaznělo to zde?